Массо а мехкашкара пролетараш, вовшахкхета!

СЕРДАЛО
свет

Грозненски воркома а, Нохч-ГIалгIай АССР-а Лакхехьарча Совета а орган.
Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГIалгIай областен комитета а

Ера 21 АВГУСТ № 67 (2233) 1958 шу

Мах 20 кап.

ЧIоаггIа ког ловзаш — сийрдача кхоаненга!

Социализман дунен система денгара-денга чIоагIлу, низ а бол, энерги дукхагIа а хул цунга, тешшаме дIахьалха йода из. Ший мугIарашка чухь дерригача адамий кхоалагIа дакъа вIашагIтеха йола социализман лагерь хIанз миссел чIоагIа а низ болаш а цIаккха хиннаяц.

Сий долча коталонашца белгалбаьнна ба коммунизманга бода советски халкъа никъ. Советски мехкарча хIама хьадеш долча низашта дегIадахкарна доазув доаццаш йола йоккха паргIато хьайийллар ССКП XX-ча съезда а ССКП ЦК-а Пленумий а исторически соцамаша. Промышленноста а строительствон а управлени эргайоаккхаш тоаяро, дIахо а колхозни строй чIоагIъярои МТС-аш эргаяхарои, химически промышленность сихха дегIайоалаяро, вай партен кхыйолча мероприятеша а белгалдаьнна дика гIулакхаш ду. Промышленность дегIаяра планаш тIехкхоачашъяр, фийг бола а юртбоахаман кхыйола а культураш чIоаггIа хьувкъар, Iилман чухь, технике, культуран а халкъа вахара хьал лакхдара а хьакъехьа керда карагIдаьннараш — иштта я укх тIеххьарча хана советски халкъо даьхача толамий йола бIарчча хиларна гаьна латта перечень.

ХIанз прогрессивни адамаш экономика дегIаяра хьакъехьа дерригача капиталистически мехкел хьалха баьннача Советий мехка толамаша гIаддига ца Iеш, Европени Азени дерригача социалистически мехкашта денгара-денга керда карагIдувлараша а гIаддуг.

Социалистически экономикан коталонех, промышленность, юрта боахам, Iилма, культура дегIаярах, къахьегамхой материальни вахара хьал лакхдаларах дола доггIоза доаккха хоамаш хьахоз Пекинера, Тиранера, Прагера, Пхеньянера, Берлинера, Улан-Баторера, массайолча социалистически паччахьалкхенашкара.

ДIадахача шерашка а санна, укх карарча хьалхарча ах шера а дерригача социалистически мехкашка хадданза чIоагIа лакхъелар промышленни производство. ДIадахача шерарча цу ханаца нийсйича ялх бетта промышленни продукци арахецилга дегIаденад Китайски Халкъа Республике 34 процент, Корейски Халкъа-Демократически Республике — 34 процент, Венгре — 24, Албане — 19,5, Болгаре — 18, ГДР — 11,7, Польше — 10,5 процент. Керда коталонаш яьхай Румынен, Вьетнама Демократически Республикан, Монгольски Халкъа Республикан къахьегамхоша. ДукхагIа долча мехкашка къахьегама овсарле чехка лакхлуш хилар, лоархIам боллаш шеръяьй промышленни продукцен ассортимент.

Социалистически мехкашка производство лакхъялара темпаш дIадахача шерашка хинначарел лоархIам боллаш лакхъелар. Цхьаь цхьанна капиталистически мехка ховш дац ший экономика дегIаярах дола иштта лакха хьокхамаш. Лакх ца яларал совгIа, хIанз укх сахьата капиталистически дунен экономика лохлуш йолча хьал тIа латт. Масала, американски официальни статистико даьча лоархIамашка диллача, США-н промышленносто хьалхарча квартале арахийца продукци дIадахача шера хьалхарча квартале арахийцачул 11 процент лохагIа яр.

Дерригача вежарех долча социалистически мехкашка чехка дегIайоагIа социалистически индустри. Из дегIайоагIа производствон лакхлуча темпашка санна, капиталовложенеш дукхагIа хилареи промышленни строительство Iалаьмате чIоагIа шеръяреи хьакъехьа а. Халкъа Китае укх хьалхарча ах шера капиталовложенеш дIадахача шерарча цу ханаца нийсйиса 88,1 процент дукхагIа хиннай. Социалистически лагера дерригача мехкашка шерра дIайоаржаяь я индустриальни строительство. Масала, СССР-а новкъосталца Польше хьалъеча В. И. Ленина цIерахча металлургически комбинате дукха ха йоаццаш эксплуатаце дIаелар доменной пишки ворхIлагIа мартени. ХIанз комбинато шера доаккхаргда буржуазни строй йолча хана Польшерча еррригача металлургически заводаша доаккхаш хиннар миссел дола аьшк-болат.

Социалистически мехкаша доккхий толамаш даьхад юрта боахам эргабаккхара хьакъехьа. Коталонна тIехьа котало йоаккхаш дIабода кооперативни болам халкъа Китае, Болгаре, Корейски Халкъа — Демократически Республике. Юрта боахам дегIабара социалистически никъ чIоаггIа чIоагIлуш латта кхыча мехкашка а.

Боккъалдар аьлча Iалаьмате доккхий толамаш даьхад Китаерча кооперированни болча юрта боахамо. Аьхки чуийца фийг бола культураш соахкарчул 69 процент дукхагIа хьийкъай. 1949 шера а Китае доаккхаш хинна валовой кIа США-с доаккхача кIин 44 процент лоацаш дар. Укх шера валовой кIа даккхара хьакъехьа эггара кIезгагIа дале а 2 миллион тонна дукхагIа а доаккхаш, Американ ВIашагIкхийттача Штател хьалха яргья Китай. Из а кхы дукхагIа даккха йиш йоаца доазув дац. Дукха ха йоаццаш, Китайски Халкъа Республикан Председательца новкъостаца Мао Цзэ-дунаца шоаш вIашагIкхийттача китайски ахархоша доггIоз даьнна дийцар кооперативни строяс луча йоккхача торонех.

Социализман эггара тIехйола белгало я халкъа вахар хьалах ю йоакхо. Социализм сага дола дикагIа Iалашдаь, культурни вахар да. Дерригача социалистически мехкашка дегIадоагIа наха дукха эша предметаш арахецилга, шерлуш латт торговли, тоалуш да наха чубаха цIенош хилара гIулакх.

Хьалхарча ах шерара белгалъяьнна йола дика итогаш — коммунистическии болхлойи партеша хьалхле а лелаеш, социалистически мехкашкарча болхлоша, гIуланхерча наха, интеллигенцес догура а этта чIоаггIа хьийгача къих даьнна беркат, социализман гIулакха, марксистко-ленински хьехама сийлахь-йоккхача идеяшта къахьегамхой доазув доаццаш чIоагIа мутIахьа хилар да.

Социализман мехкий сийдолча коталонашка чухь гуш да боахаман плановой система толашагIа хилар, социалистически мехкий эйхха болча экономически барт-цхьоагIон даькъала гIулакхаш. Социалистически мехкашта юкъера вежарашха дола бувзамаш новкъара ца доалаш чIоагIлуш а латт, масса оагIонгахьара дегIадоагIаш а да. Укх тIеххьарча шерашка лоархIам боллаш дегIаенай производствон специализации кооперировании. Социалистически мехкий халкъа боахама перспективни планаш увттаярца дувзаденна рекомендацеш кийчъяра хьакъехьа боккха болх баьб. Социалистически мехкаш дIахо а экономически дегIадара, барт-цхьоагIон гIулакха юкъе дахьаш дола чIоагIача лоархIамера хIама хилар укх шера май бетта Москве хинна Экономически ВIаши Новкъосталдара Совета доакъашхой — мехкий коммунистическии болхлойи партей викалий совещани.

Социалистически мехкашкарча Iаламан рузкъаехи экономически торонехи рационально пайда эцанза барг ца хилар белгалдоаккхаш, город Биттерфельдерча (ГДР) электрохимически комбината болхлой собране новкъоста Н. С. Хрущевс йоахар: «Социализман деррига мехкаш коммунизман новкъа дIахьалхашка довларна долла хIама де денхарийла да вай, социалистически хIара мехка экономика чехкагIа дегIайоагIаргйолаш, къахьегама овсарле лакхлургйолаш. Вай мехкех болча хIара мехко кхыча мехкашта дизза вежарашха дола новкъостал де деза. Шоай низаш вIашагIа а тохаш, кооперации барт-цхьоагIои дегIа а йоалаеш, экономика дегIайоалаяра хьакъехьа дикагIа дола толамаш доах вай мехкаша».

Социалистически мехкий экономика чехкка лакхлуш хиларо, халкъий материальни вахара хьал а культура а хадданза дегIаахаро шек вала ца везаш тешам лу социализм капитализмал толашагIа хиларах, шин системо лаьцача яхьа юкъе социализм котъяргхиларах. Капитализман эггара чIоагIагIа дегIадаьхка дола мехкаш социалистически мехкаша темпай хьакъехьа дитаь ца Iеш, промышленносто арахецача продукцен дукхалга диллача а тIехьадутаргдола ха гаьна яц. ХIанз укх сахьата вежарашха дола дукха мехкаш социализм хьалъяь довла доахк. Боккха гIа боаккхаш йода Китайски Халкъа Республика социализман йиззача коталонга. Болгаре социалистически хувцамаш кертерча даькъе хинна даьннад. Чехословаке кертера лоархIам бола коталонаш яьхай социализмо. Германски Демократически Республикан а вежарашха долча кхыча мехкий а къахьегамхой кIаьд ца луш, творчески къахьегаш хьалъеш боахк социализман сийрда здани. Укх тIеххьарча хана дукхача мехкашка хиннача коммунистическии болхлойи партей съездаша оттайир социализм хьалъяра Iалаьмате йоккхий керда программаш. Халкъаша тIагIертта толамца кхоачашъеш я уж программаш.

Социалистически хIара мехка толамаш — социализман низкхоачача еррригача лагера толамаш да. Социалистически мехкий кхотадалар, барт-цхьоагIо, доттагIал цхьаккханешта а цIаккха а эшабе могаргдоаца кердача общественни строян сийлахь-боккха низ ба.

Даькъалча хоама доккхий ткъамаш да. Дерригача дунен тIа гIолла чакхъювл социалистически мехкашка кхоачашдеча сийлахьа - доккхача гIулакхий сийле. Советски Союза, Китайски Халкъа Республикан, социалистически лагера дерригача мехкий доккхача толамаша доггIоздоах дерригача дунен тIарча къахьегамхой. «Коммунизман кризисах» аьле цIи йоаккхаш дола шоаш дувца даьсса хабараш бакъде гIерташ капитализман идеологаш доаржадеш бале а, дунен социалистически системан дегIабоагIаш а чIоагIлуш а болча низа лоархIам чIоагIагIа айлу машара, прогрессан, халкъий кортамукъален гIулакхашкахьа.

Социалистически мехкий бохаргбоацача низа а цхьоагIон а керда тешал да Пекине новкъостий Н. С. Хрущевеи Мао Цзэ-дунеи исторически вIашагIкхетар. Цу вIашагIкхетара итогаш чIоагIа могайир социалистически лагера къахьегамхоша, машар безача дерригача халкъаша.

Социалистически лагера чIоагIало а цун кхотаялар а машар лораберг а чIоагIлург а хиларах дола кертера гIулакх да. Кердача тIема кхерама духьал лоаттабеча къовсаме социалистически мехкаш хьалха латт. Укх деношка дерригача адамашца цхьана социалистически паччахьалкхений халкъаш эгIазлонца духьал да Юхерчеи Юкъерчеи Малхбоале Американо-английски интервенташа леладеча кхетам боацача гIулакхашта, агрессорий эскараш Ливанереи Иорданереи Iалаьмате чехка арадахар дIадех цар.

ЧIоагIа, тешшаме ког боахаш болх социализм хьалъераш, керда коммунистически общество оттаераш де дага лаьцача сийрдача гIулакхага, Социалистически строй къона а, унахцIена а, дегIайоагIаш а, чIоагIлуш а я, Цун я хургйола кхоане.

(18 августе арадаьннача «Правдан» передовой).

Ленинград. Искусственни хьоаса беча заводо вискозни даьрийн штапельни ду. Укх тIеххьарча пхе шера предприятес айдаьд штапельни хьоаса арахецар 3,5-зеи вискозни даьрий арахецар 1,2-зеи. Завода перспективни планах укх гаргарча шерашка, цу хьисаперча продукцен производство 25 процент айелга лаьрхIа да. Январь бетта денз предприятен коллективо планал совгIа 300 тонн бенна ца Iеш, штапельнии даьреи хьоаса беннаб.

Укх сурта тIа: тей юха тIалусташ йола отделенни. Хьалхарча плане — Л. Г. Сидорова яха болхло.

П. Федотова сурт. ТАСС фотохроника.

Щей тIакхачале 11 бетта план кхоачашъе

ЧIоагIа тIабирза болх бу тха установкан технологаша. Оттаяь режим чIоагIа лораеш, мехкдьттах йоаха сийрда продукташ дикахи дукхагIеи яха къовсам а лелабеш, оаха массайолча хана тIехкхоачашъю производственни заданеш. Духхаьл августа ах бетта планал совгIа шин эзар тонна совгIа геттара дика доагам даьккхад оаха.

Цу гIулакхаша гIаддуг тхо, цхьабакъда цох кхоачам бац оаха. Нефтемаслозавода технологаша дIадоладаь патриотически гIулакх дийца а дийца, тха установкан коллектив социалистически яхьа юкъе яхай Сийлахь-йоккхача Октябрьски революцен 41-гIча шерага дика толамаш долаш накъабахарна, цунца декхар тIа а эц:

дерригача халкъан щей тIакхоачача ханата мехкдьттан сийрда продукташ яхара цхьайтта бетта программа кхоачашъе. 50 тоннал кIезигагIа доацаш доагам а цхьа эзар тонна пар а кхобе.

Берригa низ тIабохийтаргба оаха тхоай дош кхоачашдарна а Октябрьски революцен 41-гIча шера дика ча толамашца накъа дахкарна а.

Грозненски нефтеперерабатывающи завода № 1 йолча установкан коллективо тIадилларах: М. АБАСАЛИЕВ — установкан начальник, П. СИЛЬКИН — группарторг, А. АЛЕКСАНДРОВ — профорг.

Свердловск. Уралмашзаводо арахецача «ЭКГ-4» яхача экскаваторашца лаьттан тIоанаш тIера дIадоаха (горновскрышни) балхаш ду. Вай мехка даь а цаIеш кхыча мехкашка а ду царца балхаш.

«ЭКГ-4» яха экскавтораш соахкачул дукхагIа арахецаргйолаш я укх шера.

СУРТА ТIА: «ЭКГ-4» яха экскаватор вIашагIйолла участок. Хьалхарча плане дикагIа волчарех цхьа сварщик Н. М. Долгов.

Б. Назарова сурт. ТАСС фотохроника.

Масса хана задани тIехкхоачашъю

Дика тIаийцар Грозненски орден лелаеча нефтеперерабатывающи завода (начальник нов. Болотова) № 10 йолча участкан технологаша нефтемаслозавода коллективо дикача толамашца Сийлахь - боккхача Октябра 41 шу дизара накъа даха социалистически яхь йоаржае яха тIахьехам.

Шоай торонаши юкъера резерваши лархIа а лаьрхIа нефтеперерaботчикаша оттадир цу белгалъяьнна йолча хана совгIата шин эшалонал кIезигагIа доацаш планал совгIа дика качество йола моторни доагам дала.

Шоай дош чIоагIа леладу наха. Масса хана, дени-буси йола задани 103—105 процент кхоачаш а еш, планал совгIа массехк бIаь тонн доагам даьккхад технологаша.

В. ДУДНИК, Грозненски нефтеперерабатывающи завода № 2 йолча цеха начальник.

ССКП ЦК-е

Укх шера 16-ча августа ССКП ЦК хиннай баьца даарех, коартолех, сомех, баьца комарех городаш а промышленни централ а Iалашъяр дувцаш совещани. Из гIулакх дувцаш совещане къамаьл даьд ССКП ЦК хьалхарча секретаро СССР-а Министрий Совета Председатело нов. Н. С. Хрущевс. Совещане дакъалоацаш хиннаб ССКП ЦК секретараш н.н. Н. Г. Игнатов, Н. А. Мухитдинов.

Нов. Н. С. Хрущевс ший къамаьлаца дийцар баьца даараши, коартолаши, сомаши, комараши мехка бахача наха мел эш хилийтар керттера декхар долга. Баьца даараш а коартолаш а дукхагIа хургйолаш городашта а промышленни централашта а юхе йоккха специализированни совхозаш яхканза ярrьяц, цу совхозаша комплексни механизации агротехнически Iилманна вай хана карагIдаьннараши юкъе доаладара наькъаца махулла кIезигагIа къа хьегаш а рузкъа дIа доийташ а дуккха коартолаши баьца даараши доахаргдолаш. Цу боахамашка болх белаха беза из гIулакх дика довзаш бола специалисташ, яла еза мел эша техника, удобрени цул совгIа парникови, тепличнии боахам дика вIашагIболлаш новкъостал де деза. Иштта кIезига мах дIабодаш баьца даараши коартолаши цу тайпарча совхозашка хьалкхееш хилча цар колхозаш а шоашта тIехьакхе езача кхоачаергья, хIаьта кIезига мах бода баьца даараши коартолаши хьалкхе а яйтаргья. Баьца даараши коартолаши хьалкхеергйолаш специализировать даьча колхозашта эшаш мел дола новкъостал де деза.

Нов. Н. С. Хрущевс белгалдаьккхар совхозашка а колхозашка а сомий бешамаши баьца комараши дIаер укх тIехьарча хана шерданза даргдоацилга. Цу гIулакхо бахача наха сомаши, комараши лоархIам боллаш дукхагIа яла йиш хулийтаргйолаш.

Нов. Н. С. Хрущевс иштта белгалдаьккхар баьца даараши, коартолаши дIакххахьар, лораяр, йохкар тоаде дезилга.

Совещане дакъалоацаш хиннаб Союзни республикай Компартей ЦК секретараш, госплана председатела заместителаш, союзни республикай юрта боахама министрий заместителаш, кулгал деш бола болхлой, юрта боахама Iилманхойи специалисташи.

Сомещане дакъалоацаш хиннарашта яйзар 30 эзар тонн совгIа шера баьца даараш хьалкхедеча боккхача боахама Московски областан Серпуховски района «Большевик» яхача совхоза опыт.

Ерригсоюзни юртбоахама выставкан территоре совещане дакъалоацаш хиннарашка дIахьекхар коартолаши баьца даараши хьалкхедарна йола керда машинаши орудеши, хIаьта иштта сомийи баьца комарийи бешамашка балхашта механизаци ю машинаш а. Цигга баьца даарий культурай выставкага а хьажар совещане хиннараш.

Академика В. И. Эдельштейна кулгал деш йолча Тимирязева цIерахча Московски Юртбоахама академен баьца даарий станцен Iилман балхаш а дайзар совещане дакъалоацаш хиннарашта.

Толамца накъа гIоргда Сийлахь-боккхача Октябранна

Яхь дIайолаяьча

Сийлахь-боккхача Октябара 41 шу дизара сийна яхь дIайолаяьча нефтемаслозавода технологаша шоай дош кхоачашду. Цар ханал хьалхагIа кхоачашъяьй керттера продукташ хьаяра ийс бетта йола план. Октябра чотах арахийцад бIаьш тоннаш даьтташ, наькъа битум, литейни крепитель.

ДIадахача шера цу ханаца нийсдича керттера продукт арахецилга 10 гаргга лакхденнад.

Мехкдаьттан продуктех дIабода мах чухьнахьа баккхар бахьан долаш ворхI бетта кходаьд 5 миллион гаргга сом ахча. Планаца нийсдича 17.1 процент лакхъеннай балха овсарле. Кхояьй 908 тонн мехкдаьттан продукташ, 4,117 тонн доагам. Заводо паччахьалкхенна 4.750 эзар сомал дукхагIа планал совгIа пайда беннаб.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета депутата нов. Летковскаяс кулгалдеча № 18 йолча установкан коллективага я хьалхле.

СМЕНАХ ШИЪ-КХОЪ НОРМА ЯККХА

Хьалха латташ болча грозненски нефтеперерaботчикаша даь кхайкарал хьаллоацаш «Красный молот» яхача заводе машинаш еча болхлоша чIоагIа дувц октябрал хьалха шоаш тIаэца декхараш.

Къахьегама кердача совгIаташца цIейна накъа яха лаьрхIад, дIахоха тела 3-ча цеха Щей байракх яьккхача мастера Николай Михайлова участкан коллективо. Цу участке вIашагIъехк «Красный молот» яхача завода марка йола эггара чоалхане оборудовани — чIоагIа низ бола гIум вIашагIъеш йолеи насосии гидравлически пласташ йохаю агрегаташ.

Сборщикаша кхоачашду доттагIле йолча мехкий — Китаеи Венгреи нефтяникий заказаш.

— Берригa низ тIахьоргба шоаш, аьнна лаьрхIад сборщикаша, китаерчеи венгрерчеи доттагIашта гидроразрыв ярна эша агрегаташ ханал хьалха, 7-ча ноябре кийчъярна. Из хургда щейна дола тха совгIат.

Слесараша-сборщикаша шоай балха нормаш лакхъю. ДикагIа дола хьокхамаш доах Балашевич Николая бригадо. Октябран щейна хьалхарча социалистически яхье а этта цу бригадо сменах йола нормаш 250—300 процент кхоачашъю.

ТIаийцача декхарел совгIа 300 тонн мехкдаьтта даккха

16 августа «Малгобекнефта» Ленина орден лелаеча хьалхарча промысла шоллагIча бригадан нефтяникаша Сийлахь-боккхача Октябра 41 шу дизара сийна социалистически яхь йоаржае, аьнна Грозненски нефтемаслозавода коллективо даь кхайкарал дийцар.

Мастера Матрена Власовна Дубовицкаяс йийшар нефтянникашта кхайкарала текст. Оператора Евгений Михайловича Коломенкоси, бригадан группарторга Алексей Кузьмича Куксинеи нефтемаслозаводчикий инициатива хьал а лоацаш цахаддаш скважинай болх дикагIа тоабелгеи, геолого-технически мероприятеш шоай ханнахьа кхоачашъяри, мехкдаьттан боахам дика кийчбари дийцар.

Октябра хьалхарча яхье а этта шоллагIча бригадан коллективо масса а раьза волаш лаьрхIар:

Дерригача халкъа цIай, 7 ноябрь тIакхачалехьа хьалхагIа шера лаьрхIа тIаийцача декхарал совгIа 300 тонн мехкдаьтта даккха; ремонташта юкъера скважинаша болх бу ха 9 ди йIаьхъе; эксплуатацен коэффициент 0,986-нега кхоачае; еррига объекташ Iа тIакхачалехьа 25 октябрал тIехьа ца йоалийташ бокъонца кийчъе; кIезигагIа доа а деш 30 тонн мехкдаьтта кходе.

Лаьттан кIалхарча оборудованена ремонт еча мастера Петра Крамаренко бригадо тIаийцар спуско-подъемни операцеях йола нормаш 150 процент кхоачашъелга, тешам болаш скважинаш тоаелга.

Мастера Дубовицки Матренай бригадан мастераша гучайоахаш резерваш дIа йола а йолийташ цхьайолча скважинай дебит лакхъю. Доагама хIара килограмм бахьан долаш къовсам лелабу оператораша. Август бетта хIара дени-буси планал совгIа 4—5 тонн коача доагам доахк цар.

Казахски ССР. Дика хьийкъа ялат чуэцаш ба Акмолински областера ахархой. Казахстански миллиард пунт ялатийца лаьрхIа 220 миллион пунт яла лаьрхIад цар.

Акмолински областерча Сталина цIерахча колхозе боккхача толамца чуэцаш латт ялат.

СУРТА ТIА: Сталина цIерахча колхоза хьалха латтараш комсомольцаш лафетни жатка машинист Постов Михаили цун воша тракторист Григорийи.

И. Нарышкова сурт. ТАСС фотохроника.

Шера йола задани 7-ча ноябре кхоачашъе

ЦхьоагIонца болх беш я Iаьлийюртарча участке меловый отложенеш йий хьожаш бурув деттaш болх бу № 100 йола бурув детта коллектив. Скважина хIанз укх сахьате 2500 метр кIоарга бурув теха я, планал совгIа 200 метр кIоаргах техад из. Проходка яра сухал заданех йолчул цкъаи ахаззеи дукхагIа я.

Мехкдаьттанна разведка лелаечар чIоагIа хьаллаьцар Грозненски нефтемаслозавода технологаша доладаь патриотически гIулакх. Мастера Илларион Филиппович Шамардина хоам бир:

— Тхо цхьа сат санна юкъедахад Октябрал хьалхарча социалистически яхьа, лаьрхIа да 7-ча ноябрга скважина 3000 метрага кхаччалца кIоаргъелга, цунца шера йола план кхоачашъе проходка сухал 25 процент айъе, оборудованена а механизмашта а гIулакх дар лакхдарца производительни ха 75 процент кхаччалца айъелга, спуско-подъемни операцей боарамаш 115—120 процент тIехкхоачашде.

ТIехдикача балха къахьегам хьахьокх нов. Чернобаева сменас.

Операни балетеи Куйбышевски театра коллектива НГIАССР Лакхехьарча Совета Президиума Сийлен грамота ялара
НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА

УКАЗ

1957-чеи 1958-чеи шерашка Грозне Нохч-ГIалгIай АССР къахьегамхой культуран хьисапера Iалашбарна боаккха а дика а болх чакхбаккхарах, операи балетеи Куйбышевски театра коллектива Нохч-ГIалгIай Автономни Советски Социалистически Республикан Сийлен грамота лойла.

НГIАССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатель И. АЛМАЗОВ.

НГIАССР Лакхехьарча Совета Президиума Секретарь М. КОМАРОВ.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиумо нов. Фример И. М. Сийлен грамота ялара
НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА

УКАЗ

Ваь 50 шу дизарца а кинофикацен системе хадданза болх бу 25 шу дизарца а дувзаденна Грознен Челюскинци цIерахча театра директора нов. Фример Иосиф Матвеевича Нохч-ГIалгIай Автономни Советски Социалистически Республикан Лакхехьарча Совета Президиума Сийлен грамота лойла.

НГIАССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатель И. АЛМАЗОВ.

НГIАССР Лакхехьарча Совета Президиума Секретарь М. КОМАРОВ.

Партийни дешара шерага кийчлуш ба

Коммунистически партес масса хана а хIанз а боккха теркам бу коммунисташи беррига къахьегамхойи марксизман-ленинизма идеяшца кийчбара. ССКП XX-ча съездо лоархIамегIа долча декхарашца оттадир партен беррига идеологически болх кердача лакхахча лагIа тIа баккхара декхар.

ХIанз дукха ха йисаяц керда партийни дешара шу доладала. Цу гIулакха ший ханнахьа теркам а бaь партийни системан дешара дика кийчо еш я «Красни молот» яхача завода партийни организаци (секр. нов. Перепичаев). Цу завода партийни организацен бюрос берригача коммунисташца а парте боацарашца а хIанзехьа цар малагIча кружоке деша баха безам ба хьожаш беседаш яьй. 300 совгIа коммунист а парте боацараш а юкъе болаш 19 партийни дешара кружок вIашагIъеллай заводе. Царех 8 я текущий политика Iомаеш, 5 партен истори Iомадеш, вожаш политэкономи а конкретни экономика а кхыдола политически боахамеш гIулакхаш а Iомадеш я. Цул совгIа 70 коммунист школашка а вузашка а дешаш ба, 17 сайрийна дешача марксизмани - ленинизмани университете дешаш ва, 70 совгIа Коммунист шоаш Iомалуш ба.

Цу ерригача 19 кружока хьеха кийчъбаь говза пропагандисташи царна новкъостал де а тIадоагIача шера шоаш хьехаргдолаш кийчбе а лаьрхIа 19 помощники ва. Иштта ерригача кружокашта деша кийчъяь помещенеш я.

Цхьабакъда партийни организацен бюрос цу гIулакхий кхоачам ший ханнахьа бе болабаь бале а кхоачамбоацараш а да цу балха юкъе. Къаьстта белгалдаккха мегаргдолаш да из мо йолча йоккхача партийни организацера сайрийна дешача марксизман-ленинизман университете 17 саг мара дешаш ца хилар. Из тIулакх укх тIехьарча деношка хьажа а хьажа тоаде деза завода парторганизацен бюрос.

ХIанз партийни организацен бюро а берригача коммунистий а эгара хьалхара декхар да дика вIашагIделла ший ханнахьа беррига коммунисташ а парте боацараш а юкъе болаш партийни системан дешар дIадоладе а из дешар мишта лел хьожаш массе хана контрол лоаттаяр а.

В. БОГАТЫРЕВ.

№ 16 йола „Агитатора блокнот"

ССКП Нохч-тIалгIай обкома пропагандани агитацени отдело арахийцад № 16 йола «Агитатора блокнот».

«Доакъар кийчдарна хIара дийнахьа уйла е» яхаш керттера статья я номер тIа язъяь. Агитаторашта а пропагандисташта а новкъостала йола Б. Дарсигова статья я «СССР-а экономикеи культуреи дегIайолаерна къахьегама сбереженеш лургья вай яхаш», Г. Совельева статья я «ерригасоюзни бахача наьха перепись» яхаш.

«Беза мухь кхухьа составаш кхувла воккхагIа вола машинист Д. Ф. Гончаров» яхача В. Иванова язъяча статья тIа ювц Орджоникидзевски машин-наькъа Грозненски отделене беза мухь кхухьа составаш кхувлара балха опыт.

«Агитационни балха опытах» яхача разделе кепа теха я Новогрозненски завода партбюрон секретара заместитела М. Шербинина «Агитатораш — производства хьалхле лелаераш ба» аьнна йола статья. Агитационно-массови балха хроника а я язъяь.

Мехкашта юкъерча темашта йолча материала юкъе я Азен халкъа демократически мехкашка культурни тIирсаш хьалдарна йола цифраши бакъдараши.

Дика дIадоладаь гIулакх

ДукхагIа бола городе баха нах ух культуран цIеношка, дворецашка, кинотеатрашка, красни уголокашка ешача лекцешка ладувгIа. Цхьабакъда цхьацца бараш цига баха йи шйоацаш бус. Цу гIулакха теркам а баь Орджоникидзевски района Iилмани политикани дешар доаржадеча обществан отделенеси райисполкомои цхьан вIашагIделлад квартирашка а ухаш лекцеш ешалга. Из гIулакх дикагIа вIашагIделла чакхдаккхарна райисполкома инструктора нов. Дементьева Иринас уличени комитеташца а цIен ноаношца а малагIча темаехи мича ханеи лекцеш йийшача дикагIа хургья къоастадеш дукха беседаш яьй. Цхьацца бола лектораш тешаш бацар, цига ладувгIа нах гуллургба аьлча. Советски Iаьдал доаккхаш Грозненски пролетариата майра лоаттабаь къовсам бувцаш, Грозне БIаь дийнахьа лаьттача тIемца дакъа лоацаш хиннача нов. Галенскес эгтара хьалха йийшача лекцес хьахьекхар ладувгIа нах из санна йолча лекцешка дукхагIа ухаргхилар.

№ 13 йолча уличени комитете бахача наха дунен юкъера гIулакхаш дувцаш лекци йийшар общества член волча нов. Мануньяна. Цига вIашагIкхийттача 200 совгIа саго чIоагIа раьза болаш ладийгIар цу лекцега.

Иштта № 13, 37 йолча уличени комитеташка бахача наха американски английски империалисташа Юхерчеи Юкъерчеи Малхбоалехьа яь агресси ювцаш лекци йийшар обществан член волча нов. Израилевс.

Уличени комитеташка бахача наха тайп-тайпарча темаех йола лекцеш ешаш дика дакъа лоацаш хьабоагIа обществан членаш н.н. Агабекян, Смоляников, кхыбараш.

Август бутт чакхбалалехьа Орджоникидзевски района обществан отделенен лектораша уличени комитеташка бахача наха юкъе кхы а 24 лекци ешаргья.

Орджоникидзевски районе дика дIадоладаь гIулакх массане а хьаллоацаш дIадахьа мегаргдолаш да.

П. ПОПОВ.

Цхьатарра лелац гIулакх

ХIанз еза ха я — массанахьа а доакъар кийчдеш латт. Из болх «Ингушски» совхоза пхелагIча отделене а ба беш. Бакъда, эсала лел из. ДиълагIа ди мара дац укхаза силос кийчъе болабенна — цхьаккха а комбайн яцар. Хьаеннача комбайно дукхагIа йола ха сецаь латташ йоах. Хьалхарча дийнахьа ши машин мара хьакханзар цо силос, шоллагIча дийнахьа — шийттеи, кхоалагIча дийнахьа итт машина мара хьекхаяц, хIаьта диълагIча дийнахьа вIалла а хьекхаяц.

Комбайн дика лелаш хилча а сихагIа леле тамаш яр цитара болх, хIана аьлча, цхьа автомашин мара еннаяц совхоза кулгалхоша цунца болх бе. Из бахьан долаш кIоагача Iочу йилла силос талхаш, йокъалуш улл.

Иштта гIулакх да пхелагIча отделене.

Кхыча тайпара лел гIулакхаш йиълагIча отделене. Цига болх беш бархI комбайн я, кIаьта автомашинаш цар тIара силос дIакхахьарал совгIа кхыйола грузаш дIакхахьа а тоъаш я.

ХIана я цхьан совхозе иштта башхалонаш?

Комсомола 40 шу дизарга

Цу деной сий доврган

Колчака, Деникина, Врангела белогвардейски бIехача бIуца а доазол дехьарча интервентий эскаращца а шоай синош кхо ца деш. къиза тIемаш дир комсомольцаша, тIем тIа тамашера денал, къонахчул, майрал а гойташ.

Граждански тIемах даьча йоазонаш тIа боча ювцаш я комсомола сий а денал а дола гIулакхаш дIадоладаьча къонача турпалий цIераш.

Нана город лораеш, юха ца воалаш къиза лийтар Петрограда комсомол вIашагIъелларех вола путиловски завода къона болхло Василий Алексеев.

Сийленца йиза я Царицын лораеш хиннача 10-ча армен командирех волча, 23 шу долча турпала Николай Руднева цIи.

Даьхе лораеш, турпала велар московски комсомолец Илюша Колодочкин. Къулбехьен фронте тIом беш хиннача 35-ча Рогожско-Симоновски ерригача полка дукха везар Илюша.

Дика денал гойтар хIама ца эшаш ерригаа къонача тIемахоех лаьттача 3-ча армен (Малхбоален фронт) Горни Уральски полко. Цу полкага моаршал хоатташ 3-ча армен Реввоенсовето яздора: «Н-ски Горни къона полк ерригаа турпалех латт, цун къонахчул цIаккха а кхоачалургдоацаш да», яхаш.

Малхбоалерча фронте турпала тIемаш дир. «Майра ялхлагIа» аьнна цIи тиллача Нижни Новгородерча комсомольций отрядо.

Юденича духьал даьча тIемаш тIа майрала сий даьккхар петроградски самокатческий комсомольски ротас. Врангелевски фронте моастагIчунца чIоагIа тIемаш дарца белгал яьлар ерригаа Харьковерча комсомольцехи кагирхоех лаьтта хинна «Кагирхой Коммунистически союз» яха бронепоезд.

Иштта тIемаш дора граждански тIема дуккхача фронташка комсомолцаша.

Духхьал фронташка даьнна Iанзар комсомолан лакха сий. КъайлагIарча большевистски комитетий заданеш кхоачаш а еш, эзараш бола кхералургбоацаш кагий нах а мехкарий а партизански отрядашка дIаихар. ТIема дукхача гIулакхашца белгал баьнна ба крымски комсомольски организацен никъ а. Симфирополе, Керче, Севостополе, Евпаторе, Феодосе, Крыма кхыча городашка а болх беш яр къайлагIара комсомольски организацеш. Комсомольций тIема группаша чухьийлхе довнаш дора белогвардейски тIема объекташта, тIаьп лелхийтар, транспорт а связь а йохайора.

1919 шера, Одессана деникинцаша доал деш хиннача хана, городе тIема болх беш яр комсомольций группа. Контразверкана гучаяккха мегар из, 17 къона подпольщик лаьцар. Къиза Iазапаш дарах цар къонахчул дохаде маганзар моастагIашта. Царех ийснена ве суд йир. Цхьабакъда цу гIулакхо а шек бахханзар уж шоаш котбаргхиларах. Шоаш боабеча хьалхарча бус набахтара цар яздора: «Боабе суд яьча йис коммунисто, боабалехьа Iодика ювцаш шоай моаршал дайт новкъосташка. Тхо довш, ЩIе Эскар котдувлаш тIатаIаш хиларах доггIоздаьнна а, из даькъал дувцаш а да тхо. Коммунизман идеяш юххера а котъяргхиларах теша а теш тхо, из бакъ а ду оаха».

Граждански тIема фронташка майра, денал долаш тIемаш дарах ЩIеча Байракха орден еннай комсомолана. «Из байракх лелае бокъо яьккхар шоай цIеца тха байракхаш цIенъяьча, котало бахьан шоай синош дIаденнача, пролетарски диктатура оттаяр духьа шоай вахар дIаденнача, белогаврдейски кулгах майра байнача къонача болхлошеи ахархошеи».

1920 шера октябрь бетта дар из. Граждански тIом беш латтар; Москве комсомола III-гIа съезд хьайийлача хана, массанахьа къе, меца яр, боахамаш деха дар. Съезда делегаташ окопашкара баьхкабар, съезд хулача зале салтий шинелаши матросий бушлаташи ювхаш, вIашагIъийна делегаташ бар.

Цу хана а комсомолан мугIарашка 400 эзар саг вар. Съезда теркам тIабаха дар кагирхой союзий декхарех Ленина даь исторически къамаьл. В. И. Ленина кагирхой тIахьехар комунизм Iомаярна. Ленина йоахар, хIара зIамгача саго, «Кагирхой Коммунистически союза юкъе вахарца, коммунизм хьалъе партена новкъостал дара, коммунистически общество оттае ерригача къонача тIехьенна новкъостал дара декхар шийна тIаэц цо».

Коммунистически хьакъехьа саг кхетавара дерригача дешаех дола программни документ хилар В. И. Ленина къамаьлах. Коммунистически общество хьалъерий къона тIехье кийчъяра кертера дешаш да цу тIа.

Сурта тIа: В. И. Ленин комсомолан III-ча съезде къамаьл деш воал.

Художникий Б. Иогансона, Н. Чебакова сурта тIара.

Наьсарен района культуран ЦIен концертий бригада

Дуккха ха я Наьсарен района Культуран ЦIен художественни самодеятельноста кружок цу районе йайза ца Iеш цунна лоалаха ядача районашка а йовзаш йола. Цхьа шу хьалха цу кружоке хиннарех наггахьа саг мара цунца виса веце а къахьегамхошта хьалхишка вIалла а лохденна дац цун сий. Цун художественни хьалхле лелаеш вола нов. Колосков ший гIулакхах дика кхеташ а, болх дика ховш а, инициативни а хилар бахьан долаш тIеххьарча хана дикка шеръе вIаштIехьа даьннад самодеятельностан коллектива ший программа, дукхагIа долча даькъе нохчийи гIалгIайи номераш юкъе а йоалаеш.

Еррига художественни самодеятельноста коллектив юкъе а йоагIаш агитбригада я Культуран ЦIагIа вIашагIъелла. Укх шера юрташкарча къахьегамхошта 30-нел совгIа концерт оттадаьд агитбригадо, хIаьта иштта лекцеши беседаши а яьй.

Районерча къахьегамхошта оттадаь ца Iеш лоалаха ядача Сунженски Первомайски районашка а увттаду ший концерташ Наьсарен района агитбригадо.

Дукха ха йоаццаш Первомайски районерча «Iарам-хий» яхача курорте салоIаш барашта а оттадир агитбригадо концерт. Ала дезаш да, тайп-тайпарча гаьнарча а гаргарча а вай йоккхача Даьхен районашкара курорте баьхка салоIаш хиннараша дика могадеш а сийдеш а агитбригада коллективана баркал оалаш а из чакхдалар. Цунах а ха йиш яр мел сакъердаме а мел дика чулоацам болаш а я концерта программа.

Иштта дикача толамца а зриталашта дика салоIам хулаш а шозза концерт оттадеш хиннай из агитбригада Серноводски курорте а Сунженски районерча Ассиновка яхача юрта а.

ДIахо шоай говзал лакхъеш, программа шеръеш ба агитбригадацара къона артисташ.

С. КОТИЕВ.

Сийлахь-боккхача Октябра 41 шу дизарга

Доккхача хьинарца къахьег укх шера производственни заданеш кхоачашъеш «Октябрьнефть» яхача мехкдаьттан № 3 йолча управленен коллективо. Шу долалуш коллективо тIаийцар шера йола производственни план кхоачашъярал совгIа кхо эзар тонн мехкдаьтта даккха аьнна декхар. Из декхар мамогга сийленца кхоачашде оарцагIъяьннача коллективо дика къахьийгалга къаьгга гучадаьлар хьалхарча ах шера плана итогаш лаьрхIача. Планал совгIа мехкдаьтта даккха, аьнна тIаийца декхар тIеххкхоачашдир коллективо.

ЦхьоалагIа октябрь тIаккхачалехьа планал совгIа итт эзар тонн гаргга мехкдаьтта дала лаьрхIад цар пачхаьлкхенна.

Июль бетта план кхоачашъярал совгIа массехк бIаь тонн мехкдаьтта даьккхад цига. Укх деношка собранеш хул дукхача цехашкеи бригадашкеи советски Iаьдал этта шовзткъеи цаI шу дизар доккхийча балха совгIаташца дездела дувцаш.

Производственни план дика кхоачашъеш хьайоагIа нов. Лукьяновс кулгалду № 2 йола мехкдаьттан промысел. ДIаяхача шин квартала облсовпрофеи Нохч-ГIалгIай АССР совнархозеи карара-кара тела ЩIе байракх цун коллективата хиннай. ХIанз а и збайракх карара ца ялийта лерхIаш ба уж.

Цу тайпара дика хьокхамаш доахаш хьайоагIа мехкдаьтта доаккхаш йола нов. Чинкинс кьалхле лелаю бригада. Цу бригадо лаьрхIад Октябра 41 шу дузаш производственни план кхоачашъярал совгIа пачхаьлкхенна 1600 тонн мехкдаьтта дала.

— ЧIоагIа новкъостал ду тхона оаха «Старогрознефта» управленеца лелаеча яхьо, йоах кхоалагIча управленен керттерча инженера нов. Болвановс. — Август бетта «Старогрознефта» коллектив хилар тхо долча болх мишта лел хьажа ена. Тха управленен дикагIбарий опыт шоай балха юкъе йихьар цар. Укх гарггарча хана «Октябрьнефта» коллектив а я «Старогрознефта» управленес болх мишта вIашагIбеллаб хьажа гIоргIолаш. Тха управленен коллективаца дукха ба производственна боккаха пайда луш йола рационализаторски предложенеш телаш болхлой. Управленен болхлоша проект а оттаяь хьадир насосно-компрессорни турбаш дIа-юха хьувзаергьйола механически дIоагIа. Цо торо хулийт производственни болх 2-3-зза сихбе а, кулгаща бе безаргбоацаш болх аттагIча баккха а. ЦхьоалагIча промыслан оператор нов. Крештопов а ва укх гаргарча хана ший предложени балха юкъе йоалае кийчлуш.

Сийлахь-боккхача Октябра 41 шу дузаш шоллагIча промыслан глубинно-насосни скважинаш диспетчерски телеуправленеца болх беш хургья.

Шоай болх дика къахьегарца эргабаьккхаб укх деношка управленен коллективацарча комсомольцашеи катирхошеи. Цар дика болх барца дувзаденна да август бетта хьалхарча 17 дийнахьа пачхаьлкхен план кхоачашъярал совгIа Даьхенна эзар тонн гаргга мехкдаьтта далар а.

М. ОСМИЕВ.

Планал совгIа 540 эзар сома мебель

Грозненски 2-ча мебельни фабрикан цехашка Октябра 41 шу дизара сийна социалистически яхь яьржай. Мамогга дикагIа а дукхагIа а мебель яла гIерташ ба фабрикера болхлой. Шу доладелча денз планал совгIа 540 эзар сома продукци арахийцай фабрико.

ХIанз фабрика коллективо шийна хьалхашка оттадаь декхар укх тайпара да: 7-гIа ноябрь тIаккхачалехьа республике бахача планал совгIа наха кхы а 100 эзар сома продукци яла. Денгара денга болх дикагIа бе а хIама шдукхагIа хьае а оарцагIа баьнна ба мебельщикаш. Болх дикагIа барца белгалбаьнна ба коммунисташа Николай Кобяковси, В. Керимовси хьалхле еш йолча сборщикий бригадашцара къахьегамхой.

Кхалнаьха конференцера

Первомайски район

Первомайски районе хиннача кхалнаьха конференце района масса юрташкара баьхка делегаташ вIашагIкхийтар. Доклад е дош делар райисполкома председатела нов. Шадиевна.

Доклад йистеьянначул тIехьагIа пренеех къамаьлаш де болабелар делегаташ. Эггара хьалха къамаьл де йолаелар раймага продавец Горбакова Марем. Ший къамаьлаца чIоагIа белгалдоаккхаш йоах Марема, кхалнаьха бокъо лакхъеш вай низ кхо ца беш къахьега деза вай. Цул совгIа къаьнача замах леладаь вайна хIанз чIоагIа зене дола гIулакхаш юкъера дIадахарна масса хана кхетама болх лелабе безилга а белгалдаьккхар цо. ДIахо цо ший къамаьлаца дийцар клубе, библиотеке ухаш бола кхалнах районе геттара кIезига хилар а, из гIулакх кхалнаха тоаде дезилга а.

Къамаьл де дош делар Первомайски хьуна участкан инспектора нов. Ивановна. Цо ший къамаьлаца дийцар хьуна участкерча кхалнаьха совето гIалгIай кхалнах боахама а общественни а балха юкъе озаш дукха къахьегаши, хIанз цига кахьегаш шоай декхараш тIеххкхоачашдеш дукха кхалнах хилари.

Конференце тулбеннача делегаташа чIоагIа раьза болаш ладийгIар партен райкома кхалнаьха отдела заведующе нов. Албогачиевас даьча къамаьлага. Цо ший къамаьлаца белгалдаьккхар района боахам чехкагIа лакхбарна кхалнаха дика къахьегаш хилар. Иштта кхалнаха юкъера кхоачамбоацараш дIадоахаш къовсам лоаттабе безилга а дийцар цо.

Нов. Албогачиевас кхы а дикагIа боахама а общественни а балха дакъа лаца аьнна тIахьийхар беррига районера кхалнах.

Конференци йистейоалаш гулбеннараша Нохч-ГIалгIай АССР-а 2-ча съезде бахийта делегаташ хержар.

ТУТАЕВ,
Первомайски района культотдела заведующи.

МагIалбика район

16-ча августа Чкалова цIерахча Культуран цIагIа хиннай МагIалбика районерча кхалнаьха 2-гIа конференци Арахьара а чухьара а хоза тоадаь, хьалтеха кхалнахага моаршал хоатташ йола лозунгаш йоахкаш дар цу дийнахьа культуран ЦIа. Президиуме харжараш ба районе хьалхле лелаеш бола кхалнах а партийнии советскии болхлой а. Царна юкъе ба республике дикагIа йолча дояркаех йола Галаева Зина, «Ингушски» совхоза керттерча бухгалтера заместитель Яндиева, кхыбараш.

Конференци хьайийлачул тIехьагIа доклад е дош делар партен горкома секретара нов. Тебоевна. Цо ший къамаьлаца дийцар района кьалхашка латташ дола декхараш кхоачашдеш кхалнаха дика дакъа лацар. Кхалсаг,— йоах нов. Тебоевс,— маIача сага нийса дакъа лоацаш хьайоагIа вай общество. ХIанз кхалсага бокъо маIача сага нийса лакхлургйолаш массе хана къовсам лоаттабе беза вай йоах докладчико ший къамаьлаца.

Пренеех эггара хьалха къамаьл дир детски дома директора нов. Яндиевас. Цо ший къамаьлаца белгалдоаккхаш дийцар вай кхалнаха юкъе дукха дешанза а болаш тешаме дика къахьегаш бола кхалнах хилар. ДIахо нов. Яндиевас, йоах — вай дешарга хьажжа мара вIаштIехьа хургдац вай воашта хьалхашка латта декхараш кхоачашде а хьалкхувш боагIачарна хьехам бала а, вайна юкъе леладу къаьнача замах леладаь тIулакхаш дIадаха а.

Берригача делегаташа чIоагIа раьза болаш ладийгIар нов. Мешхоевас даьча къамаьлага. Цо ший къамаьлаца йоах: сона чIоагIа хала дар юххьанца балха яхача. ХIанз сона цхьаккха хIама новкъа дац, хIана аьлча са оагIув хьаллаца со мораш кхы дукха ба. ХIанз аз комсомола баха кийчбаь ба дукха нохчий мехкарий.— йоах цо,— царех дукхагIа бараш сайрийна деша ухаргболаш ба укх шера. Ший къамаьл йистедоалаш йоах цо — «Комсомол бахари, деша ахари эхь дац, эхь да ший даь ханара болчеи кIал истий болчеи къонахашка маьре ахар».

Пренеех иштта къамаьлаш дир 2-ча промысла мастера нов. Мешкова Екатеринас. Наьсарен партен райкома кхалнаьха отдела заведующе нов. Плиева Лемкас кхыбараша.

Конференце гулбеннараша районерча беррига кхалнахага кхайкарал дир района хьалхашка латташ дола декхараш кхоачашдарна кхы а дикагIа дакъа лаца аьнна. Цул тIехьагIа Нохч-ГIалгIай АССР-а 2-ча съезде бахийта делегаташ хержар.

Б. ЧАХКИЕВ.

Сурта тIа: конференци йолаялалехьа ловзар деш боахк.

(ОЧЕРК)

Къамо доккхал де йиш я..

Грознерча Нохч-ГIалгIай пачхьалкхен педагогически институте хьехархошта юкъе бIаргаго йиш я лакхо дегI а долаш, кIайча юхьара, корта кIайбенна, бIаргасаьнаш доахкаш, къаьстта белгал оз йола кхалсаг — из я Нохч-ГIалгIай пачхьалкхен педагогически института истори хьехаш йола керттера хьехархо, гIалгIай кхалсаг Мальсагова Тонти Тамара. ГIалгIай къаман юкъе «даьккхача мара хилац сий» аьле оал. ЦIаккха кIаьд ца луш, йоккхача говзалца хьехаш а, цул совгIа общественни болх беш а йола истори хьеха керттера хьехархо, 54 шу даьнна Тамара дукха еза Нохч-ГIалгIай пачхьалкхен педагогически института хьехархой коллективa а, студенташта а; кхы дIахо из йовзараштa а.

Мальсагова Тамара яьй 1903-ча шера НГIАССР-ча Пседахински района Къаскам яхача юрта. Дукха дага доагIа Тамарена юртара хIамаш. Из зIамига йиIиг йолча хана Владикавказе баха бахар цун дезал. Тамаре да дийша а, дешарах мел пайда боал а, из мел лоархIаме да а ховш ше хиларга хьажжа, чIоагIа дезаш вар ший йоIага дешийтилга.

Паччахьа Iаьдало тоIадаь даьхкача кагийча къамашта юкъе, къаьстта нохчийи гIалгIайи къаман юкъе, кIезига бар дешараш, хIаьта кхалнах вIалла ба а бацар дешаш. Цхьаккха а гIалгIай а нохчий а кхалсаг деша ца яьгIача Владикавказерча гимназе деша хайра Тамара. Массадолча предметех тIехдика кхетар ира хьаькъал дола йиIиг. Бакъда къаьстта из дикагIа кхеташ а цун дукхагIа дезаш а хиннар истори дар. Iалаьмате боккха кхаа бар 1918 шера, гимнази яьккхача деношка Тамарена хезар: гимназера арахецаш болчарна юкъе дика хоаста а яь, Тамарена тIехдика дешарах дошо медаль елар гимназен дирекцес. Из дар сийлахь-йоккха Октябрьски революци яьнна, кхыча къамашка санна гIалгIай зIамигача къаманга кортамукъале кхаьча, шоллагIа шу.

1918-а шера денз 1922-ча шерага кхачачлца къонача Горски автономни

1922-ча шера Горски автономни республикан дешара халкъа комиссар хиннача, гIалгIай меттала дешар йоазув а эггара хьалха арадаьккхача, Мальсагов Кураза Зоврбикага маьре яхар Тамара.

1922-ча шера Горски автономни республикан дешара халкъа кмиссар хиннача, гIалгIай меттала дешар йоазув а эггара хьалха арадаьккхача, Мальсагов Кураза Зоврбикага маьре яхар Тамара.

1922-ча шера денз 1928-ча шерага Владикавказерча, эггара дукхагIа гIалгIай деша баьгIача, педтехникуме исторе хьехаш а, студенташта а кхыча наха а юкъе массови - кхетама балхаш деш а хиннай Тамара. Тамарас хьийхача дуккхача дешархоех партийни а, советски а боахама а болхлой хиннаб, «Iалаьмате дика а хет сона доаккхал а ду аз айса хьийхача дешархоех доаккхача гIулакхашка балхаш а деш, партийни, советски а, боахама а болхлой хиларах. Аз хьийхачарех ба Зязиков Бахьауддин, Газдиев Ахьмад, Кулбужев Тархан»,... яхаш дувц Тамарас.

Бакъда, Тамара ше дийшачох кхоачамбеш яцар, «революцес вахара бокъо еннача сай зIамигача къаман юкъе бе боаггIача тайпара болх барна дIахо деша деза аз,» — йоахар къонача хьехархочун дего.

1928-ча шера ГIалгIай автономни областан дешара халкъа отдело Ленинградерча Герцен цIерагIча пачхьалкхен педагогически институте деша яхийтар къона хьехархо Маьре а яха, дезал а болаш яхаш яле а. ира хьаькъал долча гIалгIай кхалсаго 1932-ча шера тIехдика дешаш институт а, хIаьта цу институте исторен аспирантура а яьккхар.

Нохчийи гIалгIайи кхалнаха юкъе эггара хьалха лакхера дешара заведени яьккхача Тамарас 1932-ча шера денз 1943 шерага кхаччалца Орджоникидзерча къилбаседан Кавказера пачхьалкхен педагогически института керттера хьехархо а йолаш, истори хьехаш а общественни балхаш деш а хиннай. Студенташта кIоарггара знанеш теларца, общественни болх барца белгалаьннача Тамарана института дирекцес итташ хоастора граматаш елар.

ЦIаккха йицлургъяц Тамара, Фрунзерча Киргизски пачхьалкхен институте 1945-ча шера денз дешаш хиннача студенташта а хьехархошта а. Цу институте исторически факультета декан а керттера исторен хьехархо йолаш 1957-ча шерага балхаш дир Тамарас. Студентийи хьехархойи коллективана дукха езаш а, сий деш хиннача Тамарана института дирекцес массехк хоастора грамота елар.

«Тамара Тонтовна! Iа студенташта енна кIоарггара знанеш, институте а арахьа а Iа даь общественни балхаш, хьа эздел, гIулакхаш бахьан долаш студенташта а хьехархошта а цIаккха йицлургъяц хьо»,—йоахар, Нохч-ГIалгIай АССР-а цIа йоагIаш йола Мальсагова Тамара накъа яккха, совгIаташ а дахьаш баьхкача фрунзерча педагогически института хьехархошеи студенташеи.

1957-ча шера май бетта Вай езача партени Правительствони соцамца юхаметтоаттаьяча Нохч-ГIалгIай республике цIа а ена Нохч-ГIалгIай пачхьалкхен педагогически институте, керттера хьехархо а йолаш, истори хьехаш а институте а, Грозне а общественни балхаш деш а я Тамара. Грознерча дуккхача хьехархошта а, кхыча болхлошта а исторически, педагогически темаех лекцеш йийшай гIалгIай къаьнача хьехархочо. Институте деша багIача дуккхача къамий, эрсий, гIалгIай, нохчий, хIирий, селий, эрмалой, иштта кхыболча студенташта чIоагIа дукха еза Тамара. Боккха хьехама болх бу Тамарас нохчийи гIалгIайи къамах болча студенташта, къаьстта мехкарашта юкъе. Йоккха опыт йола хьехархо Мальсагова Тамара ерригача институте педагогически практикан хьалхле лелаеш я.

Сийлахь-йоккхача Октябрьски революцен шовзткъа шу дизар дездеча деношка педагогически а общественни а болх дика дIабахьар бахьан долаш института дирекцес ший приказаца баркал кхайкадир Тамарена. Дерригача дунен тIарча кхалнаха дезача дийнахьа, 8-ча марта дикалца белгалбаьхача Нохч-ГIалгIай педагогически институтерча кхалнаха юкъе яр сий дола гIалгIай кхалсаг, говза хьехархо — Мальсагова Тонти Тамара.

Лакхера дешар дийша а хьаькъали эздели долаш а Тамара ...ийх доккхал а ца деш ше йоккха яле, кIаьд а ца луш, тIехь-тIехьагIа говзал сов йоаккхаш педагогиче-гIалгIай къаман истори Iоамаделга а дIахьош я.

Вай республика юхаметтаотаяр, экономика дегIайоалаяр культура лакхъяр хьоадича Тамарас оал: «Вай республика сихагIа юхаметтаоттаярна, экономика лакхъярна, культура айярна Iалаьмате доккхий балхаш де деза. Цу балхашта юкъе чIоагIа лоархIам болаш да кхалнахага махулла школешка а, техникумашка а, институташка дешийтилга. Иштта лоархIаме да вIалла дешар ца ховча кхалнаха дешар Iоамадар а, уж общественни вахара юкъе озар а»

ГIалгIай къамо доаккхал де йиш я хьаькъал долча йоIах Мальсагова Тамарех.

ХАСАНОВ Х.

Доакъар кийчдара месячник

Силос йоллара план кхоачашъяьй

Юкъара хьайбаш доакъарийца Iалашдара даькъе тIаийцаь социалистически декхараш кхоачаш а деш, Наурски районерча къахьегамхоша ханал хьалха, 18-ча августе, 103,2 процент кхоачашъяьй силос йоллара шера лаьрхIа йола план.

Районерча колхозашеи совхозашеи 37000 тонн хьажкIий силос кийчъяьй. ХIара Iатта 12 тонн кхоачаш я из.

Шоай торонаш тахка а техка, юрта боахаман болхлоша соцам баьб 1-гIа сентябрь тIакхачалехьа хIара Iатта 15 тонн кхоачаргйолаш силос кийчъе.

ХIара Iатта 16 тонн силос

Дика хьийкъад укх шера вай республике мошеи гIожеи доакъар. ССКП Нохч-ГIалгIай обкомо 1-ча августагара денз 1-ча сентябарага кхаччалца, хьайбашта Iана доакъар кийчдарна доладаь месячник кхоачашдеш къахьегаш боахк Ачхой-Мартановски районера къахьегамхой.

Белгалъяьнна болх беш я Лермонтовски совхоза 1-ча отделенен коллектив. 6-гIа август тIакхоачаш цхьа эзари пхи бIаьи тонн совгIа силос лаьттагIа елла яьннай из.

Коллективо декхар тIаийцад, хIара гектара тIара 500 центнер мошача доакъарий кийчде, аьнна. Болхлой силос йолла болабеннача хьалхарча деношка царна гучадаьлар, хIара гектара тIара юккъера лаьрхIача 640 центнер моша доакъар доалаш хилар.

ХIара беттача Iатта 16 тонн моша доакъар кийчде лаьрхIа ба уж.

Силос кийчъярал совга. отделенен къахьегамхой сихо еш ба хьайбашта гIожа доккъар Iалашдарна а.

Планах бархI баьи шовзткъеи тонн мара йоацача, хIанзлехьа ийс бIаьи шовзткъеи тонн гIожа доакъар аргIаш даь дIаоттадаьд цар. Иштта аргIаш даьд 200 совгIа тонн чах а.

Дика болх бу цу отделнерча тракториcташа Актомировси, Хадисовси, комбайнера Татаевси. Цар хIара сменах йола нормаш 140—150 процент кхоачашъю.

Р. МАЛЬСАГОВ.

Шин шера хьайбашта доакъар Iалаш ду

Партен Нохч-ГIалгIай обкомо укх август бетта хьайбашта доакъар Iалашдарна месячник дарах лаьца баь соцам хьаллоацаш колхозаштеи колхозникаштеи юкъе шерра социалистически ях, а йоаржаяь къахьегаш ба Шелковски районера къахьегамхой. Районерча колхозашта юкъе эггара хьалха, 17-ча августа, хьажкIий силос елла яьннай Орджоникидзе цIерах йола колхоз. Цар 2000 тонн силос еллай. ХIара беттача Iатта 20 тонн кхоач цунах. Колхозо силос йоллаш ший балха юкъе доаладир керда доладаь гIулакх: силос лаьттанна тIа йоллилга.

Райисполкома председатела новкъоста Самарскес йоах:

— Тха районерча колхозникаша укх шера лаьрхIад, деттача доаханна кийчъярал совгIа дахкаргдолча жена а силос Iалашъе.

Доакъар Iалашдеш дика толамаш даьхад Сталина цIерахча колхозе а. 11 эзар центнер дика йол аргIага яхийтай колхозникаша. Из я дIадахача шерарчул шозза дукхагIа.

Орджоникидзе цIерахха колхозо из доладарца, лаьттанна тIа силос йоллаш я кхыйола колхозаш а.

Силос кийчъяь яла йоал Коминтерна цIерах йола колхоз а.

И. ВЕДЗИЖЕВ.

Из я 2200 тонн силос

Грозерча нефтемаслозавода болхлой коллективо Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революцен 41 шу дузача денга сий долаш накъа дахарна вай республикан къахьегамхошка даь кхайкарал къоабалдаь тIаийцар Грозненски района «Аргун» яхача колхоза къахьегамхоша.

Шоаш хьалха тIаийца хиннача социалистически декхарашка юха хьежа а хьежаш, керда декхараш тIаийцу колхозерча механизатораша, хьайбаш леладераша, овощаш лелаераша.

Масала, нов. Алхазовс кулгалдеча цхьоалагIча бригадан къахьегамхоша керда декхар тIаийцар укх шера: хIара Iаттагара хьалха лаьрхIа хиннача 2600 килограмма меттел 3000 килограмм шура яккха лаьрхIад цар.

Бригадерча къахьегамхоша дош деннад, укх август бетта 25-ча дийнахьа кхоачамхиллал, 2200 тонн силос Iалашъе. Цул совгIа цар лаьрхIад хьайбаш Iангара доахаргдолча моттигашка 1-ча октябре кхоаччаш, тоъам хиллал гIожа доакъар хьа тIа да, гурахьа дувргдолча ялаташта лаьрхIа ханнахьа а дикача агротехникаца а лаьтташ кийчде, бIаьсти дIадувча ялаташта 1-ча ноябре кхоаччаш зяб кийчъе.

ГАЛАЕВ Хаматхан.

Лакхъе хьайбай продуктивность

Хьайбай продуктивность лакха лоаттаяра балхаца доккха а бехктокхаме а дакъа лоац царга хьежаш, хьайбашта гIулакх деш болча болхлоша. Бакъда, массанахьа а нийслац цу бехктокхамеча декхара терко е еззача бесса болхлоша а, кулгалхоша а еш моттигаш. Дуккха доаладе йиш я тайп-тайпарча боахамий а, иштта цхьан боахаме къаьст-къаьстача болхлой а балхаца хьайбай продуктивность лакхъяр лохеи лакхеи долаш хьокхамаш. Масала: Горячеисточненски совхозе юккъера лаьрхIача дIабахача ворхI бетта 1629 килограмм шура яьккхай хIара Iатта сих, хIаьта къаьст-къаьстача доаркаша яьккхар лаьрхIача нов. Гречко Александрас 2230 килограмми нов. Алексеева Таисе 2216 килограмми яьккхай. Иштта кхы а ба дика хьокхамаш долаш доаркаш. Грозненски района «Новый быт» яхача колхоза дикагIа болх беча доярка нов. Колесникова Юлияс 1968 килограмм шура яьккхай, хIаьта нн. С. Ковалевас 1422 килограмми М. Суменкос 1433 килограмми мара яьккхаяц. Цу тIа а, цу кхоккхе доярка леладу доахан цхьан ферман а да.

«Ингушски» совхоза отделенештеи къаьсттача доаркаштеи юкъе а я хьокхаме йола башхалонаш: кхоалагIча отделенен доярка Галаева Зинас дIабахача ворхI бетта хIара Iатта сих 2011 килгорамм шура яьккхача метте, доаркаша Ш. Кумсиевас 674 килограмми Т. Гардановас 919 килограмми мара яьккхаяц. ЦхьоалагIча отделене, шийгарча 13 Iаттах хIаранегара 1721 килограмм шура яьккхай доярка М. Бековас, хIаьта доаркаша Л. Бековас 767 килограмми Г. Аушевас 878 килограмми мара яьккхаяц сIаранега 13 етт болча.

Шура яккхарца иштта башхалонаш хилар шин наькъаца дашха йиш йолаш да: дикеи тоъам болаши доакъар хилийтарцеи, хьайбашта дика Iунал дарцеи.

Массаза а хьайбашка хьожаш шоай болх безаш бола цхьа нах болча (хувц-хувцаш нах боацаш), хьайбашта ду гIулакх дика хул, цар продуктивность лакхъярна лелабу къовсам чIоагIагIа лел.

Цхьаболча доаркаша шоаш шура кIезига яккхар тайп-тайпарча бахьанашта дIа тIа дехк, шоашкара доахан вогIа да, къаьна да йоах. ТIаккха, Сунженски района «Коммунизмага бода никъ» яхача колхоза доярка нов. **Кугаевских Т.**, иштта кхычар бакъдиц уж бахьанаш. Нов. Кугаевских доярка йола пхелагIа шу да. Дахача шера хIара Iатта сих 4170 килограмм шура яьккхача цо, укх шера из цифра кхы а лакхъе, аьнна декхар тIаийцад. Цо лаьрхIад хIара Iатта сих 5000 килограмм шура яккха. Укх шера ворхI бетта яьккхай цо юккъера лаьрхIача хIара Iаттагара 3244 килограмм шура, хIаьта юхе бисача пхе бетта ший дош кхоачащдарна тIа эшар йоаккхаргхиларах тешаш а я. Цо иштта ювц ший балха опыт:

«Цу балхага валарца хIара денна доаханна деш дола гIулакх хинна Iац из болх. Из хIара Iаттах йоалла дика а во а оамал Iомае езаш, хадданза уж теркалде дезаш, ший ханнахьеи бакъахьеи царна доакъар кийчде а, дилла ха дезаш, дукха къахьегам безаш болх ба. Эггара чIоагIагIа эшар да доахан дукха дезар, из болх безар.

Оаха тхой болх бокъонца распорядках лелабу. Доахан детта долалу Iуйрийна 3 сахьат даьлча, йистедоал ялх доалача хана. Ахкан хана боккха лоархIам болаш да хьайбашта хадданза моша доакъар лоаттадар. БIаьстан юххье денз тха доахан гурахьа дIадийначa рожа тIа а, тIехьагIа мукха тIеи, кена тIеи, суданка тIеи а даж. Соахкарчул дукхагIа да тхога моша доакъар хIанз. Бакъда, духхьал из моша доакъар бахьан долаш лакхъеннаяц доахан лу шура. Оаха цул совгIа концентраташ — аьта жмых, ишк яьккха мукх, кен телар доаханна муж а беш, Iатто еннача хIара шурий литра сих 350 грамм йолаш. Доакъар долаш хилча дIахо дар дояркагара да.

Сайтара доахан шоай аргIах детт аз. Эггара хьалха бетт дукха ха йоацаш баьхка етт, цул тIехьагIа бетт кIеззига тIехьагIа баьхкар, иштта дIахо а. Керда даьхка доахан шура сихагIа Iовш хул. Уж доахан лакха продуктивность йолаш хиларца хьа ца йоаккхаш шура йиса мет уж иштта ца дийттача.

Iуйрийна 6 сахьат даьлча денз цхьайтлагIчох ах даллалца ара даж уж. ЧудоагIача ханна хьайнашка аьта кабачкаш йоахк аз. Уж йиаь доахан даьлча муж молабу. Концентраташ луча хана массанена цхьатара телац оаха — царца шура лакхъерашта мара тIатохац концентраташ. Хьалха оаха телацар доаханна концентраташ, моша доакъар кхоачам ба, аьнна хетар. Укх шерарча опыто хьахьекхар цар луш бола пайда.

ШозлагIа детта доладу 11 сахьат даьлча, йистедоал делкъел тIехьагIа сахьат доалча ханна. Детта доладалехьа массаза а, шомара массаж ю. Дийттачул тIехьагIа моша доакъар, керда хьекхаь люцерна лу. Сарралца помещенешка хул хьайбаш. Цу хана цIаьхха а моша доакъар — хьекхаь моша хьажкIаш лу царна. Сайрийна ялхлагIчох ах даьлча цIаьхха муж а молабийя детта долалу кхозлагIа, цул тIехьагIа дажа дIалоахк бийсана ши сахьат даллалца. Дукха ха йоацаш даьхка а, дикагIа дола а доахан ден-буси 5—6-зза детт аз. Цудухьа бийсана ферма тIа ух со, цул совгIа дийнахьа кхашка (уж дажача) ух диззлагIеи пхезлагIеи детта.

Са группаца биъ етт ба хьалха баьхка. Цар Iаьси хьалхарча итт дийнахьа ноаношца дитар аз. Iаьсаша диззалца шура а юар, цул совгIа, эггара толашагIа йолча доаркачул дикагIа шомара массаж а йора. Iаьсий цамогаш ца хулаш телятницашка дIаделар, хIаьта доахан а дар дикача хьал тIа. Ден-буси 14—17 литр шура лора хIаране.

Цхьаболча доаркаша лерхIа къаьнача доахан шура дукха лац яхилга бакъ дац. Царна дика гIулакх деши, бакъахьа а шоай ханнахьа а уж кхоабаши хилча кIезигъяц цар шура. ДукхагIча даькъе из болх доаркагара ба. Дуккхача хана доахан цхьан группага хьожаш а, царна дика гIулакх деш а доярка хуле, бакъ да цо котало йоаккхагрхилар».

Дукха ба вай республике иштта распорядках шоай болх лелабеш доаркаш. Опыто хьахьекхад доаханца болх беш бола нах из болх безаш, цу тIара ца удаш хила безилга. Дукхача боахамашка нийслу каст-каста фермашка доаркаш хувцаш моттигаш. Цу гIулакхо ший болх бехктокхаме кетийтац болхлочоа, доглазийтац цунах. Цудухьа дукхача хана доярка хила лаьрхIа саг харжа еза цу балха. Доакъар дика Iалащдарои хьайбашта дика гIулакх дарои мара лакхъергъяц хьайбай продуктивность.

Д. ХАКИМОВ.

Ший ханнахьа ялат дIадера гIулакха кийчо ергъя

Сихъенна гурахьа ялат дIадера гIулакха кийчо еш я Грозненски района Ленина цIерах йола болхоз. Боккха лоархIам болаш гIулакх да дIаде деза ялат цIендар. Гурахьа дIаде дезаш дола 120 тонн кIаи, 70 тонн мукхи, 20 тонн кени цIендаь даьннад. ХIанз цу ялатий образецаш контрольно-семенной лабораторе да анализ е дIаехьаь. Цхьабакъда, ялат дIаде доладала дукха ха яле а ший ханнахьа ремонтно-технически станцес колхоз Iалашъяьй протравочни молхашца.

Гурахьа колхозе дерригa а дIаде деза ялат 745 гектар да. Цу лаьттах 300 гектар кийчдаь даьннад ялат дIаде мара ца дезаш. Ялат гурахьа дIаде деза лаьтта уж аха болабенна дукха ха яц. ХIанз ше мел йола «ДТ-54» яха трактораш бийсана лаьтта оахаш я. Шоашта мамогга сихагIа лаьтта кийчде гIерт уж, хIана аьлча чехкагIа лаьтта аьха доаккхе дукхагIа тIоадал а Iовргья, хIаьта ялат дикагIа хьа тIа а дарга.

Ремонт еш я юртбоахама инвентарь а. Ялх сеялках кхоъ тоаяь яьннай. ДIадувш дола ялат дIакхахьа кхоъ бестарка кийчъяьй, хIаьта машин а хургья цу гIулакха лаьрхIа.

Гурахьа дIаде деза ялат лоацчача ханеи, перекрестнии узкорядннии способашцеи дIаде дага ба уж. Укх шера царна гучадаьлар перекрестни способаца ялат дIадер пайданагIа долга. Перекрестни способаца кIа дIадийначара хIара гектара тIара 24 центнер ялат даьккхар.

Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически револющe 41 шу дузача дезача денна дикача балха хьоккхамашца накъа баха гIерташ шоай мел дола хьинар тIадахийтад колхозникашеи механизаторашеи лоацчача ханеи, лакхарча агротехнически бокъонашцеи гурахьа дIадув ялат дIаде.

В. ЕВЧЕНКО.

Газеташи журналаши—кхашкарча болхлошта

Наьсарен района библиотека зIамигача коллективо ялат чуэца къахьегамхой кхашка арабаьлча керттера дарех декхар лаьрхIар кердача газеташца, журналашца, художественни литератураца къахьегамхой Iалашбелга. Цудухьа. из декхар кхоачашделга дIатIадиллар библиотекан передвижной фонда заведующи волча Султиговна. Боккха лоархIам болаш бехктокхаме гIулакх из хилара, ший комсомольски декхар кхоачащце дезаш хилара йизза терко а яь Назрановски совхоза хIара отделенен кхашкарча бригадашка дIа-юха кхухьа библиотекаш вIашатIъехьар цо. СакъердаметIа а пайданагIа а дола литература, керда газеташ, журналаш кхухьийт Султиговс кхашкарча къахьегамхошта деша.

Цунца кхоачалуш дац Султиговс шийна тIалийца декхараш. Ше каст-каста цу бригадашка а ух из. Бригадашкара цIе уголокаш, станаш плакаташца хозъе. гойтара агитаци лелае новкъостал а ду цо.

Эггара лоархIамегIа а белгалдакха дезаш а да дукхагIа йолча хана бригадашкара къахьегаме листокаш Султигова инициативах, цун новкъосталца арахецаш хилар. Къахьегама листокаш тIа язъя статьяш дика чулоацам болаш а, сакъердаме а бригада бохлошта эца пайда болаш а хул. Масала. тIеххьарча хана Альтиевски отделенен цхьан бригаде цо новкъостал а деш араяьннача къахьегама листока тIа балха хьалхле лелаерех, цар дикача балхах яздаь дар, хIаьта бригаде кхоачамбоацарех лаьрхIа яздьдар цу тIа болхлошта дуа хIама кийчделга дика вIашагделла ца хилар, цу гIулакха бехке бараштa критика а еш. Цу тайпарча статьяша болх а болхлой къахьегама дисциплина а тоаю.

С. СУЛТАНОВ.

Дика болх бу бригадо

Нохч-ГIалгIай республике лоархIамегIа дарех цхьа дакъа да гIишлошъяр. Цу гIулакха чоагIа терко еш ба вай партес гаргарча 10—12 шера наха чубаха цIенош ца тоъар дIадаккха, аьнна баь соцам. Доккха декхар тIадож вай республикан гIишлошъеча организацешта а из соцам кхоачашбарна.

Ший декхар довзаши дукхагIа гIишлошъярна къовсам лоаттабеши я Грозненски 12-ча стройтреста СУ-4 каменщикий бригада. Цу бригадан кулгал деш ва Д. Фридманович.

— 15 каменщик ва аз кулгал деча бригадаца, — йоах Фридмановича. — Оаха кирпишках гIовнаш доттарал совгIа бетонировать а ду. Октябра 41 шу дузача денна дикача балха хьокхамашца накъа даха гIерташ, сихденна тIаийца социалистически декхараш кхоачашдеш да тхо. Шоайла яхье а этта, тха бригадацара болхлой дика къахьегаш ба, хIара денна цаI-ах. шиъ балха нормаш а йоахаш.

Лакхара балха хьокхамаш гойт коммунисташа н. н. А. П. Королевске, М. Е. Кузнецовс, комсомольцаша И. Н. Чекина, А. Асташина. Царел тIехьа ца бусаш ба 10 класс чакхъяьккха а баьнна, балха баьхка къона каменщикаш н.н. В. Салиховм, Л. Махедовайи.

Октябрьски социалистически революцен 41 шу доаллача денна дикача хьокхамашца накъа баха, кхы керда а лакхара а толамаш доахаш ба цу бригада болхлой.

Витебски область. Полоцки кизгах хьоаса боаккха завод — къона предприяти я. ХIанз а хьалъяь яланза, цхьацца йола цехаш хьалъяь йоахаш, оборудовани оттаеш я цу заводе. Электроплавильни пешкаш, кхесто, тIалуста, кIада ду дукха станокаш, болх бе йолаеннай. Ер шу долалуш елар заводо ший хьалхара продукци. Даьхено хьаийцар планал совгIа дола эзараш метраш кизга хьаьсах даь кIадаш.

СУРТА ТIА: Сортировщицаши браковщицаши (аьрдехьара аьттехьа) Г. Якубенок, Г. Сташкевич, Г. Шальдо кизга хьаьсах даь кIада дика дий хьожаш боахк.

С. Капелькон сурт. ТАСС-н фотохроника.

Вай хьаьший

(Драмаи Комедеи Московски театро Грозне увттаеча спектаклех йола заметкаш)

16 августа Грозне шоай ахканара гостролеш дIайолаяьй Драмаи Комедеи Московски театро. Дукха ха яц цу театра 12—13 шу хьалха диъ шера лаьтта Сийлахь Боккха Даьхен гIом вайга котало а йолаш йисте баьнначул тIехьагIа, цу тIемтIа Советски наха леладаьча майрача, цIаккха а дицлургдоацача гIулакхашта хетаяь йолча, В. Гроссмана романах И. Назаровс язъяьча «Народ бессмертен» яхача пьесаца хьадийлар из къона театр.

Цу хана денз дIадахад дукха а вахареи искусстваи сакъердамерча гIулакххех дизза дола шераш. Цхьалар йоацаш дIадахадац уж шераш Драмаи Комедеи Московски театра коллектива а. Лакхъеннай цун режиссерийи артистийи говзал а. цун авторски актив а.

Къаьстта белгалдаккха деза театра коллектив хIанзарча заман гIулакхашта хетаяьча произведеней дукхагIа терко еш хилар. Из атта хоалург да театра репертуарага хьажача. Театра репертуаре керттера моттиг лоац халкъа вахаре турпала гIулакхаш дувцача, къахьегама энтузиазмах советски наьха патриотизмах, цар хозача гIулакххех цIенача уйлаех язъяьча пьесаша. Хетаргахьа, цунца кхоачаш а хул театра коллективо юххьанца шийна хьалхашка оттадаь декхар.

Театра авторски активаца ба лоацача хана шоаш дикача оагIонгахьара советски театрага а зрителашка а дIабовзийта бола советски къона драматургаш. Масала, Ю. Герман. В. Игишев. Л. Рудный. А. Галич. К. Финн. Л. Гераскина. Ю Чепурин и. кх. б.

Театр вIашагIделлача хана денз ца хаддаш цун творчески вахара хьалхле лелаю из вIашагIделлача, цун керттера режиссер а РСФСР-а искусствай цIи хазза деятель а волча, дика талант йолча сцена мастеро А. К. Плотниковс.

Советски драматурге лоархIамегIа йола жанраш — трагеди драма, комеди, водевиль — керттера моттиг лоацаш я театра сцена тIа.

Цхьа ткъаьх ди хьалха моттигерча газеташа Москвера Драмаи Комедеи театр доагIа Грозне гостролеш е аьнна хоам бича, боарам боацаш гIадбаха, цунга сатувсаш бар вай столицера исскуставаца безам бараш. Цар тийса са зехьа довнзар — баьхка кхаьчар Москвера хьаьший.

Шоай гостролеш йолайир цар Лермонтова цIерахча театре, цIи хазза йолча Вс. Вишневске произведенех йола «Оптимистически трагеди» яха пьеса оттаярца. Граждански тIом болча хана леладаьча майрача гIулакххех, вай партен кхетам а цун низ а хестабеш, граждански тIема, цIераш ца йовзаш болча турпалхоех, лакхача художественни боараме язъяь романтически произведени я из. Боарам боацаш боккхача халкъа низах, коммунизм котъягр хиларах тийша хила безалга белгалдоаккхаш дола социалистическии пролетарски гIулакхаш довзийтарах йола оптимизм я цу трагеден идея.

Пьеса чулоацамах лоацача хоамаца зрителаш дика кхетабеш дIахьу спектакль РСФСР-е цIи хаза волча артиста В. Кабатченкоси. артиста П. Голышевси. Лакхача артистий говзалца кхоачащду шоай декхараш артисташа Л. Вейцлереи (Вайнонен, матрос-финн, коммунист) Н. Сунзовси (Рябой), Е. Кузнецовси (Алексей, Балтийски флота матрос), А. Голински (флота кадрови эпсар хинна, кема домандир) РСФСР-е цIи хаза вола артист Ю. Розанов (Сиплый), иштта кхыбараш а.

Коммунистически партен членийниз, денал, хьинар, сабар, белгалдоакхаш дика хьекхар партес Балтийски флоте яхийтача кхалсата, комиссара образ артиста Н. Федосовас а. Бакъда, цхьайолча моттигашка кхы а дикагIа ший роль кхоачашъе йиш-м яр цун.

Иштта дика а лакхача художественни боараме а оттайир театра коллективо Ю. Чепурина майрача, денал долча нахах, цар калача вахарах, цар вIаши бовзарах, безарах, тешарах, доттагIлен низах язъяьча пьесах йола «Сила любви» яха спектакль а.

Тайп-тайпара чулоацам болаш а жанрах лаьрхIача советски наьха вахарах цар гIулакхашта хетаяь я театро оттаяь ши спектакль «Ошибка Анны» (К. Финна), «Соседи по квартире» (Л. Гераскина) а.

Зрителаша сий деш, дикача толамца оттае вIаштIехьа даьлар театра коллектива уж спектаклаш а.

ДIахо ший программах гастролеш еш да Драмаи Комедеи Московски театр. Дог доахаш хургда вай театра кхыйола спектаклеш а грозненцаш гIадбугаш, царна салоIам болаш хиларга.

Донорий мугIаре отта

Вай ханарча медицинай кара дукха дарбан хIамаш да, цхьабакъда, халача цамогара цIий чудоттар санна дола дарба, цунна нийса кхы доацаш дика хIама да.

Фу хIама да из хIаьта? Маца а миштта а ду из дарба?

Цийца переливани елга наха дукхача хана денз довз. Дукха зама хьалха лораш гIийртаб хала цамогаш бараштa цIий чудотташ дарба де а боккхий нах цунца къонбе а. Цу хана лерхIаш хиннад вахар дIаьхдарна а саг къонварна а дикагIа дола цIий бера дар да. Цу хана цIеца дарба дар Iилманца къоастам баь дацар, цудухьа цамогаш волча сага оакхарий а кхыча хьайбай а цIий чудеттар.

ДукхагIа долча даькъе пайда боацаш довш хиннад из гIулакх хIаьта а цхьа наггахьа цамогаш болчарна пайда беш а хиннаб цо. Цу дика карагIдийнача гIулакхаша дIахо кIоаргагIа чуэзар Iиламхой цIий чудоттара гIулакх Iомаде. ЦIий доттар бокъонца доладаннадац цу гулакха бокъоца Iилмано тоххам баьчул тIехьагIа, 30—40 шу хьалха денз, мара. Хьалхара дунен тIом болча хана а из хинначул тIехьагIа а дерригача мехкашка шерра даьржа хиннад човнаш хиннараштa а чIоагIа цамогаш бараштa а цIий чудоттар. Къаьстта, шерра даьржар из Даьхен тIом болча хана.

БIаь эзарашца лоархIам бола салтийи эпсараши ца бойташ вахарчу боалабир, царех дукхагIа бараш юха эскара юкъе а бахар из тамашийна дарба бахьан долаш.

ТIом болча деношка берригача мехка гIолла вIалла ца хиннача низаца даьржар донорий патриотически гIулакх. Донораша тIем тIа латташ болча тIемахой истаца, южараша, мехкараша, вежараша шоай цIий телар доарахошта уж лечара кIалхара баха.

Дукха дIайха баркалаш долаш кахьхаташ ихар советски донорашка цар кIалхара баьхачаргара.

КIезигагIа боацаш лоархIам ба цIий чудоттара машаре дахача хана а. Цхьаккха а йоккха операци дIайодац цамогаш волчоа цIий ца дотташ. Воагавар. маьже йохьяр, кхайкор, кIезига цIий хилар, кхы дукха хала лазараш, дика тоалу цIий доттарца, хIаьта царех цхьадараш цIий доттарца мара дарба хила йиш йоацаш а да.

ЦIий доттаро цамогаш вар тоаваь ца Iеш, лазара духьал бола дегIа низ чIоагI а бу.

Массехк масал доалоргда вай, цIий доттарца унахой берзарах лаьца. Гражданин Левакин скори помощо городской больнице воалавир угарни тазо халача вехьа волаш. Цамогаш волчоа цIий доттарца сиха вийрзар из.

Гражданка Савина больнице срабер ший метта доацаш. Дукха цIий Iодахарах кIалйиса яр из. Цамогаш йолчоа цу-сахьате операци а яь цIий деттар, дикагIа а хинна тоаелар из. ЦIий техча цамогаш бараш берзара масалаш кхы дукха а доаладе йиш яр. Цудухьа да цIий дIателар вай ханарча медицине боккха лоархIам болаш гIулакх.

ХIанз укх сахьате донорство шерра яьржай дунен дерригача мехкашка.

Советски Союзе донорство — советски наьха сийдолаши патриотически гIулакх да. Цамогаш волчоа цIий доттар, дерригa кхы дола дарба санна мах боацаш деш да. ЦIий теларашта луш дола ахча, паччахьалкхено лу. Из луш болча наьха хьашт вIалла дицдац. ЦIий даккхар вIалла зене дац могаш волча сага. Цудухьа цIий тела безам бар унахцIена вий хьожаш болх бу цIий доахача станцес.

Вай Советски Союзе хила йиш йоацаш да цIий деннача сагагара цамогаш волчоа лазар дIадалар. ЦIий тела йиш я 18—55 шерашка кхаччалца ха йолча моллагIча а могаш болча маIача нахеи кхалнахеи. ТIеххьарча кхаь шера кхайкор, бруцеллез, инфекционни желтуха, сифилис хинна нах хила йиш яц цIий телаш. Кхалнаха а цIий тела йиш яц уж пхоара болча хана а цар бер кхоабача хана а.

ДукхагIа бола донораш цIий дIаденначул тIехьагIа шоашта дикагIа хеташ, хIама дикагIа дулуш, низ дукхагIа болаш хул. Ховш да цIий даккхар дегIа вIалла а зене доацилга, хIана аьлча доадаь цIий сиха юхаметтаоттаде йиш йолаш организм хиларах. ЦIий даларах зе хилац производстве а творчески болх беча а наха. Дукхача шерашка цIий телаш нах ба. Царех цхьабараша зе доацаш 30 литрага кхаччалца цIий деннад.

ЦIий телараш уйла еш а цар йоакхо еш я, цар бокъонаш правительстван соцамца чIоагIъяь я. Цу соцамо. еррига учрежденеш а дешара заведенеш а декхарийла ю цIий телача курсашка бола нах, цIий кийчдеча станцеша дIа ма бийханге а дIаахийта. Цунца, цар донорски гIулакхаш кхоачашдеча хана, балха боацаш йолча юкъа доагIа алапи царна лулга а хьада да. Цу соцам тIа белгалдаьккха да, цIий дIателачарна, хIара цар цIий дIа массаза лу, дуача хIаманна кхы тIа мах басар, СССР унагIцIенон Министерствос оттадьча боарамах.

ХIанз укх сахьате; вай паччахьалкхено къаьстта лоархIам бу цIий телаш бола нах дукхагIа хилийтарна. Наха тоха цIий массайолча моттигашка хила деза: йоккхийча городашка хинна ца Iеш, моллагIча зIамигача больнице а моллагIча поселке а хила деза из. Цхьаккха а тешам болаш вац, ше а е цун гаргара вар а цамогаш хургвац аьнна. Цудухьа шерде деза наха цIий теларга.

ЦIий телар, СССР-е пайдана дола общественни гIулакх лоархI, ший тайпара цамогаш болча къахьегамхошта гIо ду гIулакх лоархI. ЦIий телар — цамогаш волчун доттагI ва. ЦIий телар — сий долаш, патриотически гIулакх а да.

Новкъостий, цIий дIалучар мугIарашка гIо!

С. МАЦЫЕВ,

№ 10 йолча городской больницан хирургически отдела заведующи.

Къахьегамхой унахцIено лораярна

Вай республике масса йолча хана дегIаух дарба деш йола учрежденеш — больницаш, поликлиникаш, медицински пункташ. Городашка а юрташка а дукхагIа хул болх беш лераш. ДукхагIа хьаух керда аппараташ, тоалу дарба дара хьисапаш.

Къахьегамхошта медицински гIулакх дара цхьадола керда хьисапаш дувц укх заметка тIа.

* *
*

Массехк шу хьалха Грознен Сталински районе крекинг завода коа минеральни хи кIедж гучаяьлар. Из хий миштад хьажа тахка Пятигорске дахьийтар паччахьалкхен бальнеологически институте. Цигара жоп дера, хий геттара дика дарбан лоархIам болаш хилар белгалдеш. Наггахьа мара ца хула радон яха чIоагIа газ йолаш дар из. Кхыча бесса аьлча, дикала цIи хезача Цхалтубеи Пятигорскеи йолча курорташкар дар санна дика хий да из.

Укх шера июль бутт бовш крекинг завода цхьан цIеношка хьайийлай керда хица дарба ду моттиг. Укхаза оттаяь итт ванна я. Цу ваннашка дарба де ухача наьха хьал дикагIа хулаш, тоалуш латт уж

* *
*

Китае дукха ха я дика пайдана а долаш ший тайпара дарба дара хьисап — маьхий деттар шерра даьржа леладу. Из дарба ду, кер лазаш хилча, гипертония, радикулит, иштта кхыдола лазараш хилча. Из дарба ду, сага дегIа тайп-тайпарча моттигашка долча син-пхаьнашта маьхий деттарца. Воаккхача академика Павлова хьехам чу дар санна да из дарба.

Укх тIеххьарча шерашка СССР-е а ду маьхий детташ дарба. Грозерча № 1 йолча поликлиникера Вера Семеновна Селезнева мехка тайп-тайпарча медицински учрежденешка маьхий детташ дарба дара керда хьисап Iомаде яха хиннай. ХIаьта, хIанз Грозне юха а ена вай республикан № 1 йолча поликлинике дика гIулакхаш карагIдувлаш хьалхара дарба де а йолаеннай из.

* *
*

Даьхен тIема инвалидий Грозненски госпитала керттерча хирурга Максима Ивановича Перестенко цIи шерра йовз Нохч-ГIалгIай АССР-ал арахьа а. Вай даьхен тайп-тайпарча мIингашкара ух цунга письмош Цо дарбадеш хиннача цамогаш болчар язду цунга, шоашта лазара дикагIа хеташ хилар, шоашка хьажарах баркал а оалаш. Максим Ивановича балхах дийцар хирурги Ерригсоюзни съезде а.

Максим Ивановича тIехкий лазара дарба деш ший тайпарча гипсах пайда эц. Гипса чIегалгаш ехк цо тIехка зе хинна из дIаяьннача метте. ТIехьагIа гипс го баьккха тIехк дегIа а яьй цига чIоагIлу.

Дика говзал йолча хирурго итташ операцеш яьй, дика уж чакх а йоалхаш.

Я. БЕРГЕР.

Доазол дехьара

Индонезен халкъа цIей

XIара халкъа ши-ший да ший историн чухь кинна йоккхий эргалонаш белгалъеш дола сийлахь-доккхий, деза денош. Цу тайпара ди лоархI 82 миллион долча Индонезен халкъо 1945 шера 17 августах — Индонезийски Республика дIакхайкаьча денах.

ГIорваьнна волча индонезийски халкъа воIо Сукарнос йоах, кхойтта шу хьалкагIа, 1945 шера августовски деношка, керла зама эттар Индонезена. БIаьха а бирса а къовсам лоаттабаьб индонезийски халкъо ше дегIаухаргйолаш болча таханарча сийрдача наькъа тIа отта гIерташ.

Кхо бIаьи ах бIаьи шера малхбузехьарча колонизатораша рузкъах бовхаш лаьттаб индонезийски мохк, къахетам боацаш эксплуатаци яьй моттигерча бахархошта. Цхьабакъда, Индонезен халкъа цIаккха а машар хиннабац кхыча мехкашкарча оакхараша шоай мехка доал дарца. 16-гIча бIаьшаре архипелаге уж гучабаьннача хьалхарча шерашка захватчикашта духьала халкъаша къовсамаш лоаттадеш йола моттиг хилар Индонезех. Индонезийски халкъо еза йолаш дагакхоаб колонизатораштa духьала хьалха адамаша лоаттабаьча къовсамашта хьалхелелаяьча Сурапате, Имама Бонджола, Теуку Умара, Дипо Нигара цIераш. ЦхьоагIо дукхагIа йолашагIа хилар тIеххьарча хана индонезийски халкъо лоаттабаь къовсам. «Ази сомаялар» яхача цIи хеза йолча ший статья тIа 1913 шера май бетта В. И. Ленина яздаьд: «Доккха хIама да революционно-демократически боламо хIанз голландски Инди а, Ява яха гIайре а, Голланден кхыйола колонеш а чулацар... Из демократически болам лелабераш, цкъа-дале, Ява яхача гIайре тIа дахаш дола адамаш да. Царна юкъера гучайиккхаб, ислама байракха кIал лелабу, яхаш бола националистически болам. ШозлагIа-дале, голландски Инди ший лоIамагIа хилара тIехьа латтача а цигарча вахарца дIаIемаь баьннача а европейщех моттигера интеллигенци яьй капитализмо. КхозлагIа-дале, Ява тIа а кхыча гIайреш тIа а бахача тоъал дукхача китайщаша шоай мехкара революционни болам а боаржабаьб цига». (В. И. Ленин, Соч. т. 19, оагIо 65).

Сийлахь-йоккха Октябрьски социалистически революци яьнначул тIехьагIа Индонезера къаман-мукъален болам Iалаьмате чIоагIа баьржар. 1926—27 шш. къахьегамхой восстанеш хилар, Явеи Суматреи къаьстта чIоагIагIа а хулаш. Цхьайолча районашка герз кара а ийца лата болабелар нах. Бакъда, колонизатораша тIемаца кийчдаьча гIашлой эскарий, тIема кемай, авиацен новкъосталца бужабир халкъа болам. Эзараш бола патриоташ боабир, дукха бехкар набахта, концлагерашка бахьийтар. Юха а ткъо шу гаргга ха яккха йийзар индонезийски халкъа колониальни Iазап ловш.

13 шу хьалха, Советски Союзо фашистски Германецареи Японски милитаризмацареи исторически котало яьккхачул тIехьагIа мара маганзар индонезийски халкъана колониализман Iазап шийна тIера дIакхосса. Цхьабакъда, Индонези ший лоIамехьа йола паччахьалкхе а яь дIакхайкаьчул тIехьагIа а цун доккхий рузкъаш карара далийта безам болаш бацар империалисташ. Мехкдаьтто, кIоро, никела, дошо, каучука, кофе, шекара, чаьво цу мехка мелйолча кхыча хьаьнача хIамаша сатем боабаьбар американскии голландскии, английскии оакхарий. Къона республика йоха а яь, цун рузкъаш карадерзаде гIерташ цар шоай эскараш доссадир Яве, Суматре, Сулавеси, Калимантане, кхыча гIайрешка, Индонези дегIайоагIилга тIехьашкахьа юхадерзаде гIертар уж. Пхи шу гаргга ха яьккхар къонача республикан эскараша, герза кхоачам во боллашехьа а, агрессораштa духьала Iалаьмате хала къовсам лоаттабеш. Цхьабакъда, цар оагIонгахьа дар бакъдари Советски Союз керте латта машар безаш мелдола мехкаши. Цар интервенташта духьала эгIазло кхайкаяр бахьан долаш, гуччахьа Индонезена духьала еш хинна интервенци хьалхагIа юхасоцае а, хIаьта тIехьагIа цигара шоай эскараш геттара арадаха а дийзар интервентий.

Бакъда, хIаьта а шоай тийшаболх битанзар империалисташа. Ший лоIамах йолаш Индонезес даьккхача дерригача ткъаьитт шера чухь ужи цар агенташи, тайп-тайпара тийшабалхаш къайлагIа вIашагIдехкаш хилар индонезийски халкъа духьала, колониальни лоаллен дукъ юха а цунна качдолла гIерташ. Духхьал укх цхьан шера Индонезийски Республиканна духьала массехказза гIаьрел дир империалистически ординго, Суматреречеи Сулавесерчеи (Целебесе) мятежни бандашта кертелаттача, Симболон, Лубис, Кавиларант, Сумуал, Хуссейн, Шафруддин, Правиранегар яхачарга а кхыбарашка а гIолла. Цхьабакъда, тIаккха а чакхдаланзар империалистийи цар оттабаьрийи хIама. Индонезийски эскарои халкъои хIалакбир мятежникаш.

Индонезийски Республика латташ даьккха юххьанцара ткъаьитт шу чIоагIа хала хилар цун халкъанна. XIаьта а, колонизатораштеи цун агентураннеи духьала лоаттадаьча тIемашка даьха а ца Iеш, цо доккхий толамаш даьхар мохк экономически дегIабоалабара гIулакха а.

Цу толамех цаI ба, шеко а йоацаш, мохк кхачанца Iалашбара проблема кхоачашъяр. Нагахьа санна Индонези ший лоIамах бола мохк а хинна дIаэттача хьалхарча шерашка дуга ца тоъаш а дукххача районашка моцал увтташ а моттигаш хиннаяле, хIаьта хIанз эггара лоархIамегIа йола кхачан продукташ массанахьа а кхоачамбилла я.

Хьахулаш латт индонезийски къаман промышленность. Правительствос къаман доалахье яьй колонизаторий кара хиннача дукххача предприятех. Правительствон тIахьожамана кIаллаьцай электростанцеш, банкаш, машиннаькъаш, порташ, аэродромаш.

Индонезен къаман боахам тоабарна боккха лоархIам болаш да цо социалистически лагера мехкашца вIаший гIойле а йолаш бувзамаш лоаттадар. TIеххьарча шерашка яь соглашенеш бахьан долаш ший промышленностаи юрта боахамаи эша машинаш а оборудовани а кхоачаргья Индонезега СССР-ереи, Катаереи, Чехословакереи, ГДР, Румынереи, Венгререи, Польшереи. Цу мехкий новкъосталца керда къаман предприятеш яхкай Яверча дукхача городашка. Чехословакеси Германски Демократически Республикаси яхка ужжамо йола предприятеш йолча хилар со Джакартеи Богорои. Цу предприятешкарча болхлошта юкъе — индонезийцаштеи къахьегам тIарча цар новкъосташтеи — балха говзал Iомае царна новкъостал деш болча чехословакаштеи немцаштеи юкъе бокъонца вежарий шоайла дар санна гIулакх эттад.

Доккхий хувцамаш хулаш латт юрта боахаме. ХьалхагIа лаьтта доацаш хиннача дукххача ахархошта лаьтта деннад. TIа-тIа дукхагIа доаккхаш латт хьалха масса а Индонезена тоъаш ца хинна дуга. Нагахьа санна хьалхарча ханашка 7 миллион тонн гаргга дуга доаккхаш хиннадале, хIаьта хIанз 8 миллион тоннал дукхагIа дуга чудахь Индонезес ший кхашкара. ХьатIадоагIача шера 8 миллиони 600 эзари тоннага кхоачаш дуга даккха оттадаьд правительствос. Из да Индонезе бахача наха эшачул дикка дукхагIа. ДукхагIа хургйолаш я хьажкIаш, чай, шекар, пальмах доаккха даьтта, кхеж, кофи, каучук.

Юрта боахаманна чIоаггIа новкъостал а деш цхьайолча районашка машинно-тракторни станцеш яхкийтай правительствос. TIа-тIа дукхагIа яржаш латт юрташка производственни кооперативаш. ВIаший дага а боалаш ду цига ахархэша лаьттанцара балхаш. царга гIолла йохк базарашка совнагIа йола шоай юртбоахаман продукташ. «Барисан Тани Индонезия» яхача Ерригиндонезийски ахархой федерацена юкъе баьхкаб толашагIа бола ахархой. Цу федерацен ший викалаш ба парламенте а правительстве а.

Мехкара культура а чIоагIа тоаеннай. Мехка Республика дIакхайкаеча хана 6 процентал дукхагIа дийша нах бацар. XIанз юхьерчеи юкъерчеи школашка дешаш миллионаш бераш да. Лакхехьара школаш итташ яхкай городашка. Каьхатмотт ца ховш боккхийча нахах саг ца витар духьа дукха школаш яхкай. Дунен мехкашта юкъера Инденезен сий лакхлуш латт. Бандунге хиннача Азени Африкани мехкий исторически конференце хьинаре дакъалоацаш хиннарий мугIарашца яр Индонези. TIа-тIа чIоагIагIа ек цун оаз тайп-тайпарча, дунен-мехкашта юкъерча организацешка. Из — массадолча халкъашта юкъера машареи доттагIлени оаз я.

ЧIоагIлуш а шерлуш а латт СССР-аи Индонезенеи юкъера доттагIлен бувзамаш. Индонезера тайп-тайпара делегацеш дукха хиннай Советски Союзе. ЧIоагIа лоархIам болаш, гIозъяьнна шинна а мехка юкъерча доттагIлен демонстраци хилар президент Сукарно Советски Союзе варах. Цу тайппара из доттагIал хьахьекхар СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатель К. Е. Ворошилов Индонезе вахаро а. Цига ваха ше цIавеча К. Е. Ворошиловс аьлар: «Индонезе гIолла лелаш оаха яьккхача хана кхы а чIоагIагIа тийшар тхо индонезийски халкъ машара воккха новкъост хиларах. Тхо тийшар, советскии индонезийскии халкъаша машар чIоагIбара тIехьа, халкъий прогрессанна, мукъаленна, шоай лоIамах хилара тIехьа лоаттабеча къовсаме шинна а халкъа хьашташ бокъонца цхьана тарлуш хиларах а».

Индонезийски халкъо тIа-тIа хьинарегIа а чIоагIагIа а къовсам лоаттабу халкъашта юкъе машари доттагIали оттадара духьа, колониализм цIенъяь дIаяккхара духьа. Из хьахьокх, цкъа-дале, американскии английскии империалисташа Ливанеи Иорданеи йолаяьча эхь дайнача агрессена цо баьча Iоаткъамо. Июлеи август болалуши Ерригача Индонезе мел дахача адамо Iарбий Малхбоалехьарча халкъашта тIехьа хилара кампани йир. Колониализманна духьала ше лоаттабу къовсам хIанз а тIехьа бокъо йоацаш голландски колонизатораша доал деш йола Малхбузехьара Ириан мукъаяьккхара тIехьа лоаттабеча къовсамца хадданза бийза лоаттабу индонезийски халкъо.

Ткъаьитт шера кортамукъален а хозлен а новкъа йоагIа Индонези. Цу наькъа тIа мехко даьхача толамаша дIахо йодача хана вахаре йоахаргйола коталонаш Iалашъю цунна.

Г. АФРИН.

Ливанерча событешка

Бейрута цхьан улица тIа американски салташа дов де кийчъяь моттиг.

Кейстон яхача агентствон сурт.

„Фордацарча гIашлоша соцадергдац додаш дола истори...“

Американски профессора статья

НЬЮ-ЙОРК, 15 август. (ТАСС). США департаментерча, политикана планировани еш йолча отделе 1952 шера денз 1954 шерага кхаччалца болх беш хиннача профессоро Луис Халлес «Нью рипаблик» яхача журнала тIа язду, ВIашагIкхийттача Штаташа Ливане яьча интервенцес хьахьокх американски доал деча гIозараша цхьаккха дича а дунен тIа хинна исторически хувцамаш бакъде тугаш ца хилар. Цо белгалду, уж хувцамаш хиланза дарг ца хилар бакъде а царца таръяла а езача метте ВIашагIкхийттача Штаташа къаьнара хьалаш ца хувцадалийта а истори тIехьашкахьа дерзаде а гIерташ лелаеча политиках хIама ца хилар. Юкъерча Малхбоале а кхыча районашка а историн нувхий яьшка чу кхайса Iаьдалаш хьаллоаттаду цар.

Вашингтоно «зензар», яхаш язду Халлес, Китае хинна хувцамаш, хIаьта цу лоархIам болаш йолча исторически событега хьежжа политика хувцара кхыметтел уйлае а безам бац.

Низ бола Iарбий къаман болам айбенна хилараx а Iарбий вIашагIкхета гIерташ хилараx а ца тешарца иззамо гIалат ду хIанз а ВIашагIкхийттача Штаташа Юкъерча Малхбоалехьа.

Ливанерча хьалах лаьца ше дувцаш, авторо харцду. «агресси соцаяр» духьа юкъегIертай ВIашагIкхийтта Штаташ, яхаш дувца американски хабараш. Ливане этта хьал, йоах цо, керттерча даькъе ВIашагIкхийтта Штаташ юкъе гIерта граждански тIом бахьан долаш да. XIаьта а фордацарча гIашлошка юхасоцалургдац додаш дола истори.

Нийса а хувцалуш а дола дуне лоархIаш хила еза ВIашагIкхийттача Штатий политика, яхаш язду Халлес, хьалха хинна порядкаш юхаоттае гIерташ, пайдана доацар ца а леладеш.

Иракски Республикан толамаш

БАГДАД, 14 август. (ТАСС). 14 июле Иракски революци яьнна хьалхара бутт балара хетаяь статьяш язъяьй газеташа. Цар тIа белгалду, цу лоацца хана чухь республикански правительствонна карагIдаьнна мехка чухь тоъал реформаш яр а, дунен халкъашта юкъера Ирака къаман сий юхаметтоаттадар а.

«Революцено,— язду «Аль-джумхурия» яхача газето,— дIаяьккхай цхьан Малхбузенна товча тайпара лелаяь политика а цхьаккха бахьан а доацаш Малхбоаленца леладаь моастагIал а. Уж харцахьара тIулакхаш дIадаьхад Республико дунен мехкашта юкъера гIулакхаш довзара даькъе шерагIа никъ лацар духьа». 14 июле хиннача событеша, йоах газето, чIоаггIа лард еллай реформаш чакхъяхарна. Тхо саза а боабора империалисташа прогресса а кердача гIулаккхий а новкъа даьннад. Мохк чIагIбар а тоабар а духьа шийна хьалхашка декхар оттаду революцес, йоккха политическии, экономическии, социальнии реформай программа кхоачашъе.

«Аль-хуррия» яхача газето дувц республикански правительствос хIанзле а кхоачашдаь гIулакхаш — ханна дола конституци тIаэцар, империализмо оттабаь нах дIабахар, паччахьалкхен аппарат тоаяр, феодализм цIенъяь дIаяккхар духьа цун низаш мелдар, шоаш хьийтача къих хьахиннача хIамашта йола ахархой бокъо дIахо йодача хана юхаметтаоттаяр. XIаьта эггара керттера дар да ший низех бола тешам революцес халкъа дIабовзийтар, хIана аьлча из тешам массаза а боабора империалисташа.

ЦIаькха а республике

Коммунистически партеси советски правительствоси чIоагIа уйла а йоакхо а ю юхаметтаоттаяьча Нохч-ГIалгIай республикан боахам сихха дегIабоалабара. Дукхача лоархIаме Iалама рушкъаш долча моттигашта юхе йолча промышленни предприятейи учрежденейи балха эшаш йола, моттиге бахача гIалгIайи нохчийи болхлой кадраш кийчъярна чIоагIа уйла тIаяхийта еза общественни хьалхле лелаечар.

Вай республика къамах йола кадраш чIоагIа эшаш хиларца, чIоагIа лоархIам болаш да гIалгIайи нохчийи къамах бола нах лакхерча а юкъерча а дешара заведенешка дешаш багIар. Цунца, дийшаь баьлча республикан учрежденешка, мехкдаьттан промышленносте, кхыча промышленносте болх бергболаш къамах бола болхлой хургболаш.

Республике практике ухача студенташа - практичанташа цу балха юкъе лаца еза моттиг лоац. Соахка Казахстана таьнарча столицера Алма-Атара Грозне практиках вера университета студент-юрист вола Вакалишев Гинази. Ше практике хиннача ханна советски суда тешаме а дика а вола болхло санна дIахьекхав цо.

Соахка «Грозненски рабочий» яхача газета редакце, Алма-Атара практиках даьхкадар тхо журналисташ-студенташ Мякиев Асхьаби, Нашхоеви сои. Дика чакхъяьккхар оаха из практика.

Укх шера цIаькха а вай республике практиках баьхкабар Вакалишев, Мякиев, хIаьта царца Алботачиев Махьмад а.

Газета оагIош тIа юха а йоалалу Асхьаба статьяш, республикан вахара а культуран а хьакъехьа заметкаш, статьяш яьзъю цо. Цкъаза кхашка болх дика бераш бувц цо, цкъаза болх во бераш бувцаш царна тох цо, кхоачамбоацараш дIа миштa доахаргда дIа а хьоккхаш.

Иштта, Алботачиев Махьмада «Сердало» газета редакце практика чакхйоаккхаш дика болх бир республикан вахареи колхозашка, заводашка беча балхеи дика дараш а кхоачамбоацараш а белгалдеш. Ялат сихах чуэцар Iалашдарна а хьайбай боахам цегIабоалабарна а сиха чакхдаха деза гIулакхаш увттадора цо.

XIанз республика боккха гIа баьккхаб, боахама гIулакх чIоатIденнад. Малав из дегIаяр, тоаялар ца дезар? Вежарий республикашта юкъе, хила езача лагIа тIа из хилар вай къаман сийлен гIулакх да.

Б. ЧАХКИЕВ.

Сберегательни кассашка леладе ахча

Советски Iаьдало, цунна хьалхле лелаеш йолча Коммунистически партес шоай еррига уйла а беррига низ а тIабахийта къахьег вай мехка боахам тоабарца, культура лакхъярца беррига а советски къахьегамхой хоза, ираз долаш, паргIата бахилга вIаштIехьа даккхарна.

Цу гIулакха вай мехко а цун берригача къахьегамхоша а йоккхий коталонаш яьхай. Цхьаккха хIама ца хиннача моттигашка керда городаш яхкай, йийца вартвоацаш дукха керда заводаш, фабрикаш яьй, Iилмани, культурани, дешареи гIулакххаш цхьанна мехка доаццача тайпара айдаьд, Iалаьмате дукха наха чубаха цIенош даьд, школеш, больницеш, иштта дукха кхыйола гIишлонаш яьй. Хиш ца хиннача мехкашка хиш а даьхкад, эрий ихкача аренашка тайп-тайпара ялаташ а дийна мохк ялатаца Iалашбаьб. Iалаьмате дукха электрически станцеш а яьхка, еррига городаш а йонагIа йола юрташ а электрически энергеца а сердалца а Iалашъяьй.

Атома низ берригача мехка боахам тоабарна тIаберзабаьб Советски Союзо, эггара хьалха атомни электростанци а яьй. Уж санна атомни электрически станцеш кхы а йоахкаш латт. Iалаьмате боккха низ бола, Ленина цIерах дола, ша бохо атомни кема даь йисте доалаш латт. Вай яраш санна самолеташ дунен тIа яц.

Iалаьмате йоккха Iилман говзал, низ беза лаьттан спутник урагIа яхийтарна. Из а, лаьттан спутник урагIа яхийта доахк тхо яхаш американцаша хабараш дувцашехьа, дуне тIа эггира хьалха урагIа яхийтай Советски Союзо. Цул тIехьагIа, шиъ лаьттан спутник кхы а урагIа яхийтай вай, хIаьта вай лаьттан спутникаш бIаьзза американскичарел йоккхагIа а я, цунга хьажжа лакхагIа урагIа а яхай.

ССКП хьалхленца советски къахьегамхоша мел даь гIирсаш, балхаш, мел яьха коталонаш йийца вартвац. Уж дерригаш а шоаш шоашта даьд цар. XIаьта мохк социализмера коммунизманга бита, беррига къахьегамхой доллача хIаманца паргIата баха, къахьегама ди 4—5 сахьат мара хургдоацаш лоацде, кхы а йоккхагIа коталонаш йоахаш къахьега деза.

Берригача советски къахьегамхоша мехка промышленность, юрта боахам, культура лакхъярна, лакхе дийца толамаш дахарна ,дика къахьегарал совгIа, доккха новкъостал даьд, шоай мукъа дола ахча заемаш эцаш а, сберегательни кассашка дIадехкаш а советски паччахьалкхенага кхачийтарца. Дукха промышленни предприятеш, культуран учрежденеш, кхы гIирсаш, балхаш цу ахчагIа даьд советски Iаьдало.

Заемаш эцарах а сберегательни кассашка ахча дIадилларах а дукха пайдаш доал къахьегамхошта а берригача мехка а. Цу ахчах тайп-тайпара гIишлонаш еш, беррига мохк масса а оагIорахьа тоабу, цунца къахьегамхошта паргIато йоал. XIаьта заем ийца а сберегательни кассе дIадилла а ахча, из дIадиллачоа эшшача минота цунна юхалу, проценташ тIа а кхеташ. Цул совгIа карара ахча, цIаро доагадеш а, ложкъадеш а, даха ца дезача атта дIадодаш а карара доалаш моттигаш дуккха а нийслу.

Цу дерригача гIулакхий уйла йича Паччахьалкхен 3 процент йола чура заем эцар а сберегательни кассе ахча леладар а Iалаьмате пайдане да берригача мехка а къахьегамхошта а.

Культмассови болх

Ачхой - Мартановски культуран ЦIагIа вIашагIъеллар ялат чуэцараштa гIулакх де агитбригада. Дукхаза кхашкарча болхлошта концерташ увттадеш, лекцеши, беседаши ешаш хиннай агитбригада. Ялат чуэцача болх бераштa 20-нел совгIа концерташ а оттадаьд цо.

Лекцеши, читкаши, беседаши ешилга тIеххьарча хана дикка тоаденнад районе. Бакъда, цунах кхоачам бе беза яхилга дац из.

Дика вIашагIбелла ба районе дIаюха кхухьача библиотекайи, къахьегамхошта кино хьокхареи болх а. Къаьстта дика вIашагIбелла ба из болх Шалаже. Цу юртарча клуба заведующи Б. Кундухови библиотека заведующи Аверьяноваи масса хана бIарга го йиш я бригадашка, фермашка къахьегамхошца беседаш еш, царна газеташ дешаш.

Иштта дика вIашагIбелла ба Буматарча юрта клуба кхетама болх а.

Цу дикача балхага хьажжа дукха кхоачамбоацараш а да тха районерча культурно - массови балха юкъе. Цхьайолча юртарча клубашка хIанз а мела лелабу агитмассови болх, гойтара агитаци яц, агитбригадаш вIашагIъехкаяц.

Кхоачамбоацараш дIа а доахаш юрташкарча клубий болх дIахо йодача хана тоабара оарцагIбаьнна ба районерча культуран отдела болхлой.

Б. АХМАДОВ,
районерча Культуран отдела инспектор.

Совнархоза журнала кхоалагIа номер

Укх деношка арадаьнна «Нохч-гIалгIай совнархоза вестник яха кхоалагIа номер йола журнал долалу «Шера йола план кIара предприяте толаме кхоачашъерах», аьнна совнархоза планово-экономически отдела начальника нов. Кузнецовс язъяьча статьяца. Производство вIашагIйоллари цун экономикеи яхача раздела тIа язъяьй «Химически промышленностанна мехкадаьттан газ», аьнна А. П. Дронинеи «Мехкадаьттан скважинашка буруов тохача УРУ яха установкаш оттаярах» В. С. Барановеи, А. П. Волковаси, «скважинаш гоамъяларца лоаттабеча къовсамах» Ю. С. Бозыревси, «Мехкдаьттахи газахи дIабода мах лохбара торонаш», аьнна М. И. Левинеи язъяь статьяши кхыйола материалаши.

Керда техникеи технологии» яхача раздела тIа язъяьча М. Г. Митрофанов статья тIа дувц, «Калош» яхача бензина хьаж йоаярна пайдане дола гIулакх. Цу раздела тIа язъяьй «Температура лакха йола скважинаш чухьара чIоагIъе беча маркхалах шлакахи гIумарахи йола цемент тохар», аьнна Е. К. Мочинскеи, «скважинаш гонахьара дIакъовлара лаьрхIа АУ-5 яха оборудовани», аьнна Сидоровси кхичари язъяь статьяш. «Производстван новаторийи хьалха латтарии опыт», яхача раздела тIа язъяьй дикагIа болча бурув тохача мастераша — Гудермесерча Г. Малецкоси Краснодарерча Апанасенкоси шойла социалистически яхь лелаярах йола И. А. Якубова корреспонденци, инженерий П. В. Курскиевеи, В. И. Лобановеи кхычари материалаш, тайп-тайпара информацеш.

ГИРИН.

XIара бетта арадувла „Траторaши юртбоахаман машинаши“ яха журнал

Журнала тIа дувц трактораши юртбоахаман машинаши хьаяра, цар теорен ,тохкам бара гIулакхаш.

Боккха теркам тIабахийтаб журнала тIа кердагIа йолча технологена. дикагIча предприятейи производствон новаторийи опыта. Журнало масса хана хоам бу из дешачарга вай мехка а доазол арахьа а керда хьае лаьрхIача машинех лаьца.

Журнала тIа яр разделаш я: теори, конструкцен а тохкам бара а, производство вIашагIйоллареи цун технологени, завода практиках, кхыча мехкий техниках, критикеи библиографени.

Дукхача наха лаьрхIа да журнал. Юрта боахама механизаторaштеи машинашъераштеи ремонтно-технически станцей мастераштеи доккха новкъостал дергдолаш да из.

Журнала цхьан номера мах 4 соми, шера подписка яра мах 48 соми ба.

Цунна дIаязбала йиш я «Союзпечата» районийи городийи отделашка. бувзама масса йолча отделашка. «Союзпечата» а бувзамий а отделеней киоскашка дохкаш хул из.

Ю. БАЗГИЕВ.

Керда бюллетень

Укх шера шоллагIча квартале яьржача социалистически яхье коттъяьнна артелаш а цар итогаш а ювцаш кхоалагIа номер бюллетень арахийцай Нохч-ГIалгIай АССР-а респромсовето.

Респромсовета системерча «Обувщик» яхача артело хьалхара моттиг яьккхай укх шера шоллатIча квартале. Цо уж толамаш дахарах, цунга хинна Нохч-гIалгIай Министрий Совета дIа-юха тела «Цlе байракх» цунга йитай. цул совгIа ахчан совгIат а деннад цунна.

Респромсовета система чуйоагIа, толамаш даьха кхыйола коллективаш а, болхлой а ба бюллетена тIа бувцаш.

Царех я Наьсарен районера Ахриев ГIапура цIерах йолча артела цех (заведующи нов. Тангиева Раиса).

Хоза кийчъяь плакат а респромсовета болхлошта дикагIа йолчарех гойтара пособи а я из.

А. ИСАЕВ.

Лечара яьккхар

Массехк ди хьалха хилар из хIама. Горячеисточненски станицера Толстов-юрта цIа йоагIар Юсупова ПятIамат яха къона кхалсаг. Ха талхаш латтар. Мух а баьнна тIаяьхкар Iаьржа морхаш. Йолалуш йоккха йоачан яр. Юрта юхе догIа кIал йисар ПятIамат. Ленина улица тIа гIолла из сиха дIайодаш, Ризван Имнеев яхача комсомольца бIарга ейра из.—ДогIа тIехдаллалца шоайцига чу а ена Iе, аьлар Ризвана цунга. Цхьабакъда ПятIамат чу яха ца а туташ сиха дIаяхар ший наькъа.

ДогIа дIахо а чIоагIлуш дар. Баьде сигале цхьацца хана сийрда а йоахаш детташ ди а дар. «Укх хана ара лела мегаргвац-кха», аьнна хийтар Ризвана. TIаккха цунна бIаргадейра электролини йолча бIоагIа юхе кхалсаг тIайодаш. Ризвана хезадар ди детташ из чIоагIа кхераме хилар. ДогIа детташе а ПятIамата ведда тIа а ваха, цига цунна кхераме хилар дIаьалар цо.

БIоагIа юхера пхи гIа а гаьна яьннаяцар кхалсаг бIоагIах техача диво бохабаь из дIабахийтача. Цо човхаяь сакхетамчура яьнна Iоежар из. Цхьабакъда, цунна сихха эша новкъостал а даь кхетамчу ера из.

Картежникашта гIод техад

Грознен Орджоникидзевски милицен отделене массехк зIамига саг—картежник воалавир лаьца. Уж бехке бир, улица новкъа ахча а дехкаш, картех ловзарах. Цхьан монтажни управленен плотник Виктор Герасимов, «Чечингстрой» треста болхлой —Дадуев ИбрахIими Насурдьи, винзавода грузчик Горник Кюдержан, литейно-механически завода плотник Анатолий Маслов, Александр Асатуров, иштта кхыбараш а болаш 14 картежник вар уж. Шоаш бехке бац а йоахар цар. Цхьабакъда ,уж бехке хилар хьахьекхар царгара хьалийцача карташеи хьерчадаь кучках иллача ахчаи. Гучадаьлар цар шоай ловзара бераш а юкъе озаш болх лелабар.

Орджоникидзевски райисполкома административни комиссе ший заседане картех ловзарий дешага хьажа а хьажаь гIодаш техар царна.

ХРОНИКА

РСФСР-а Министрий Совето Ставропольски совнархоза председателалла хьожаваьв нов. Н. А. Булганин. Нов. Булганин Н. А. цу балха дIатIавахав.

СССР-а Лакхехьарча Совета Президиумо нов. Булганин Н. А. мукъавалийтав СССР-а Паччахьалкхен банка Правленен Председатела балхара.

СССР-а Лакхехьарча Совета Президиумо СССР-а Паччахьалкхен банка Правленен председателалла хьожаваьв нов. Коровушкин А. К.

Редактора зам.
ДЖ. ХАМАТХАНОВ.

Тахан кинотеатрашка

Челюскинций цIераха кинотеатр

Йоккха зал — **«Вокха дунен тIара хьавена мар».** Долалу 10, 12, 2, 4, 6, 8, 10.

ЗIамига зал № 1 — **«18-гIа шу».** Долалу 9, 11, 1, 3, 5, 7, 9.

ЗIамига зал № 2 — **«13-гIа шу».** Долалу 9.30, 11.30, 1.30, 3.30, 5.30, 7.30, 9.30.

Кинотеатр Родина

«Мистер Икс». Долалу 9, 11, 1, 3, 5, 7, 9.

Ахкан зал

«Прелюдия славы». Долалу 7.30.
«Кхела тIахьехам». Долалу 9.15.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный, ул. Сталина, 23, телефоны: редактора 2-41-23, зам. редактора 2-07-01, отдела партийной жизни 2-25-72, корректорской — 2-30-91.

СФ02457. Типография им 11 августа 1918 года, проспект Революции 30/3. Заказ № 5050.